
BOUND AT THE
MISSION PRESS.
ALLAHABAD

ẠQÁID-NÁMA,

AUR

SUWÁL O JAWÁB

I MUḲHTASAR,

JO HIND KÍ SHIMÁLÍ ATRÁF KÍ SINAD

KE HUKM SE MASHHÚR

KIYÁ GAYÁ,

San 1848.

ALLAHABAD:

PRINTED AT THE ALLAHABAD MISSION PRESS.

1864.

Westminster, Assy. of Divines.
Confession of Faith.

ẠQĀID-NÁMA.

PAHLÁ BÁB.

BAIBAL, YẠNE, PÁK NAWISHTOṈ KE BAYÁN MEṈ.

I. AGARCHI tabạí roshní, aur paidáish o intizám ke kám, Ḳhudá kí nekí, dánáí aur qudrat ko yaháṉ tak záhir karte haiṉ, ki insán beụzr haiṉ;[1] tau bhí Ḳhudá aur us kí marzí kí aisí shináḳht baḳhshne ke liye, jo naját ke wáste zarúr hai, yih káfí nahíṉ haiṉ.[2] Is wáste Ḳhudáwand ko

(1.) Rúm. 2: 14, 15; 1: 19, 20; Zab. 19: 1, 2, 3.
(2.) 1 Kar. 1: 21; 1 Kar. 2: 13, 14,

pasand áyá, ki bárhá, aur tarah tarah se, apná mukáshafa apní kalísyá ko bakhshe, aur apní wahí marzí use farmáe,[1] aur phir haqq ke bakhúbí mahfúz rakhne aur phailáne ke liye, aur kalísyá ko nafs kí kharábí aur Shaitán o dunyá ke kíne se bacháne aur ziyáda qarár o tasallí dene ke liye apne kalám ko likhwáe.[2] Is sabab se Pák Nawishte bahut zarúr hain;[3] kyúnki wuh agle taríqe, jin se Khudá apne taín apne logon par záhir kartá thá, ab mauqúf ho gae hain.[4]

II. Pák Nawishte, yane, Khudá ke likhe húe kalám men, Purání aur Naí Wasíyaton kí sárí kitáben mundaraj hain; yane,

(1.) Ibr. 1: 1.
(2.) Lúká 1: 3, 4; Rúm. 15: 4; Yas. 8: 20; Mush. 22: 18.
(3.) 2 Tim. 3: 15; 2 Pat. 1: 19.
(4.) Ibr. 1: 1, 2.

PURÁNÍ WASÍYAT KÍ:—

Paidáish.
Ḳhurúj.
Ahbár.
Gintí.
Istisná.
Yushúạ.
Qázion.
Rút.
I. Samúel.
II. Samúel.
I. Salátín.
II. Salátín.
I. Tawáríḳh.
II. Tawáríḳh.
Ạzrá.
Nahamiyáh.
Ástar.
Aiyúb.
Zabúr.
Amsál.
Wáịz.
G̣azal-ul-gazalát.
Yasạiyáh.
Yaramiyáh.
Nauhá.
Hizqiel.
Dániel.
Húsíá.
Yúel.
Ạmús.
Ạbadiyáh,
Yúnáh.
Míkáh.
Nahúm.
Habaqqúq.
Safaniyáh.
Hajjí.
Zakariyáh.
Maláki.

NAÍ WASÍYAT KÍ:—

Injílen likhí húí

Matí kí.
Markas kí.
Lúká kí.
Yúhanná kí.
Hawárion ke Ạmál.

Ḳhutút Púlús ke

Rúmíon ko.
I. Karintíon ko.
II. Karintíon ko.
Galátíon ko.
Afsíon ko.
Filippíon ko.
Kalasíon ko.
I. Thassalaníkíon ko.

II. Thassalaníkíon ko.
I. Timoteús ko.
II. Timoteús ko.
Títus ko.
Filemán ko.
Ḳhatt Ịbráníon ko.
Yạqúb ká ḳhatt.
Patras ká pahlá aur dúsrá ḳhatt.
Yuhanná ká pahlá, dúsrá aur tísrá ḳhatt.
Yahúdáh ká ḳhatt.
Musháhada.

Yih sab, ímán aur chál ká qáida hone ke wáste, ilhám i Iláhí se dí gaí hain.[1]

III. Wuh kitáben, jinhen aksar Apákrifa kahte hain, is liye ki wuh ilhám i Iláhí se na hokar Pák Nawishton ke silsile ká hissa na ṭhahrín, Ḳhudá kí kalísyá men kuchh iqtidár nahín rakhtí hain; aur jis tarah dúsrí insání kitábon ká istịmál hotá hai, us ke siwá aur kisí taur se in kitábon ko qabúl karná aur istịmál men láná na cháhiye.[2]

(1.) Afs. 2: 20; Mush. 22: 18, 19; 2 Tim. 3: 16.
(2.) Lúká 24: 27, 44; 2 Pat. 1: 21.

IV. Pák Nawishtoṉ ká iqtidár, jis ke sabab se un ko yaqín karke mán liyá cháhiye, kisí ádmí yá kalísyá kí gawáhí par nahíṉ, balki us ke Musannif Ḳhudá par, (jo áp hí haqq hai), bilkull mauqúf hai: aur isí liye ki wuh Ḳhudá ká kalám hai, use manzúr kiyá cháhiye.[1]

V. Kalísyá kí gawáhí hameṉ targíb de saktí hai, ki Pák Nawishtoṉ kí baṛí tạzím kareṉ;[2] aur un ke ásmání mazmún, un kí tạlím kí tásír, ụmda ịbárat, sáre hissoṉ kí muwáfaqat, sab ká maqsad, (yạṉe, Ḳhudá hí ká jalál záhir karná); us ek hí ráh ká púrá bayán, jis se insán kí naját hotí hai; aur un kí aur bahut sí lásání ḳhúbíáṉ aur púrí kamáliyat, aisí dalíleṉ haiṉ, jin se wuh apne taíṉ Ḳhudá ká kalám baḳhúbí sábit karte haiṉ; tis par bhí hamárá púrá

(1.) 2 Tim. 3 : 16; 1 Yúh. 5 : 9; 1 Thas. 2 : 13.
(2) 1 Tim. 3 : 15.

ịtiqád aur ịtimád, un kí ḳhális sacháí aur Iláhí iqtidár kí bábat, Rúh-ul-Quds kí bátiní tásír par mauqúf hai, ki wuh hamáre dilon̲ men̲ apne kalám ke wasíle se, aur us ke sáth gawáhí detá hai.[1]

VI. Ḳhudá kí kull mashwarat, un sab chízon̲ kí bábat, jo us ke jalál, aur insán kí naját aur ímán aur chál chalan se taạlluq rakhtí hain̲, Baibal men̲ sáf likhí húí hai, yá us ke wájibí o zarúrí natíjon̲ se daryáft ho saktí hai; aur Ḳhudá kí marzí nahín̲ hai, ki kisí waqt men̲, yá kisí taur se, ḳhwáh Rúh ke nae inkisháf se, ḳhwáh insán kí hadíson̲ se, us ke sáth aur kuchh shámil kiyá jáe.[2] Tis par bhí ham iqrár karte hain̲, ki andarúní roshní Ḳhudá kí Rúh ke wasíle se zarúr

(1.) 1 Yúh. 2 : 20, 27; Yúh. 16 : 13, 14; 1 Kar. 2 : 10, 11, 12.
(2.) 2 Tim. 3 : 16, 17; Gal. 1 : 8; 2 Thas. 2 : 2.

hai,[1] táki ham, jo kuchh kalám men̲ záhir kiyá gayá hai, yahán̲ tak samjhen̲, ki us se hamárí naját ho. Phir, Ḳhudá kí ịbádat, aur kalísyá kí hukúmat ke haqq men̲, kaí ek aisí báten̲ hain̲, jo ki insán ke kár o bár men̲ páí játí hain̲; so tabạí roshní aur Masíhí tamíz se, bamújib kalám ke ạmm qánúnon̲ ke, (jin par hamesha liház karná zarúr hai,)[2] un báton̲ kí tadbír kí cháhiye.

VII. Pák Nawishton̲ kí sárí báten̲ na to eksán̲ áp se áp khulí hain̲, aur na sabhon̲ kí samajh men̲ eksán̲ átí hain̲;[3] par naját ke liye jin báton̲ se wáqif honá, aur unhen̲ yaqín karke ạmal men̲ láná zarúr hai, so Pák Nawishton̲ kí kisí na kisí jagah men̲ aisí sáf bayán aur ạyán̲

(1.) Yúh. 6 : 45. 1 Kar. 2 : 9, 10, 12.
(2.) 1 Kar. 11 : 13, 14; 14 : 26, 40.
(3.) 2 Pat. 3 : 16.

hain̲, ki na faqat ḳhwánda, balki ná-ḳhwánda bhí, ạdí wasílát ká wájib istịmál karke, un kí káfí shináḳht tak pahunch sakte hain̲.[1]

VIII. Puráni Wasíyat Ịbrání men̲, (jo Ḳhudá ke qadím logon̲ kí aslí zabán thí), aur Naí Wasíyat Yúnání men̲, (jo us ke likhte waqt aksar qaumon̲ men̲ bahut jári thí), dar-hále-ki Ḳhudá ke ilhám se likhí gaín̲, aur us kí ḳháss ḳhabar-dári aur intizám se har zamáne men̲ mahfúz rahín̲, is liye sahíh hain̲;[2] aur is wáste kalísyá ke sab díní mubáhason̲ ká faisala unhín̲ se kiyá cháhiye.[3] Lekin jab Ḳhudá ke sab bande Pák Nawishton̲ men̲ hissa aur haqq rakhte hain̲, balki hukm pá chuke hain̲, ki Ḳhudá se ḍarte

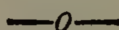
(1.) Zab. 119 : 105, 130.
(2.) Mat. 5 : 18.
(3.) Yas. 8 : 20; Ạmál 15 : 15; Yúh. 5: 46.

húe unhen̲ paṛhen̲ aur sochen̲ ;[1] aur chún̲ki wuh sab un aslí zabánon̲ se wáqif nahín̲ hain̲ ; to munásib hai, ki jis jis qaum men̲ yih pahunchen̲, unhín̲ kí murauwaj zabánon̲ men̲ tarjuma kí jáen̲ ;[2] táki Ḳhudá ke kalám se sab baḳhúbí wáqif hoke pasandída taur par us kí ịbádat karen̲,[3] aur sabr karke us itmínán ke sabab, jo Pák Nawishton̲ se hásil hotá hai, ummed rakhen̲.[4]

IX. Pák Nawishte hí wuh qánún i beḳhatá hain̲, jis se Pák Nawishton̲ kí tafsír karní cháhiye ; is wáste jab kisí maqám ke sachche aur púre matlab kí bábat, (jo ek hí hain̲, anek nahín̲), bahs hotá hai, to wuh aur maqámon̲ se, jo us se sáf hain̲, tajwíz o daryáft ho saktá hai.[5]

(1.) Yúh. 5 : 39.
(2.) 1 Kar. 14 : 6, 9, 11, 12, 24, 27, 28.
(3.) Kal. 3 : 16.
(4.) Rúm. 15 : 4.
(5.) Ạmál 15 : 15 ; Yúh. 5 : 46.

X. Qází-ul-qazzát, jis se sáre díní mubáhason ká faisala karná, aur pancháyaton ke sáre farmánon, qadímí musannifon ke ḳhiyálon, insání tạlímon ká aur rúhon ká imtihán karná, aur jis ke fatwe se hamen rází honá munásib hai, so Rúh-ul-Quds ke siwá, jo Pák Nawishton se apná matlab záhir kartá hai, koí dúsrá nahín ho saktá.[1]

DÚSRÁ BÁB.

Ḳhudá aur Pák Taslís ke bayán men.

I. Sirf ek hí[2] zinda aur sachchá Ḳhudá[3] hai, jo apní hastí aur kamáliyat men be hadd,[4] niháyat ḳhális rúh,[5] nádídaní[6]

(1.) Mat. 22 : 29, 31 ; Afs. 2 : 20 ; Ạm. 28 : 25.
(2.) Ist. 6 : 4 ; 1 Kar. 8 : 4, 6.
(3.) 1 Thas. 1 : 9 ; Yar. 10 : 10.
(4.) Aiyúb, 11 : 7, 8, 9, aur 26 : 14.
(5.) Yúh. 4 : 24.
(6.) 1 Tim. 1 : 17.

bejism o juz,[1] behiss o hawás,[2] betabdíl,[3] bepáyán,[4] azalí o abadí,[5] gair-mudrak,[6] qádir i mutlaq,[7] bilkull ạqil,[8] bilkull pák,[9] bilkull ázád,[10] bilkull muḳhtár,[11] hai; aur apní betabdíl aur rást marzí kí saláh se,[12] apná jalál záhir karne ke liye,[13] sab kuchh kartá hai; aur wuh baṛá muhibb,[14] aur rahím o karím, aur mutahammil; nekí aur rástí se bharpúr; badí aur ḳhatá aur gunáh ká baḳhshnewálá;[15] un ko jo

---

(1.) Ist. 4: 15, 16; Lúká 24: 39; Yúh. 4: 24.
(2.) Ạmál 14: 11, 15.
(3.) Yạqúb, 1: 17; Mal. 3: 6.
(4.) 1 Salátín, 8: 27; Yar. 23: 23, 24.
(5.) Zab. 90: 2; 1 Tim. 1: 17.
(6.) Zab. 145: 3.
(7.) Paid. 17: 1; Mush. 4: 8.
(8.) Rúm. 16: 27.
(9.) Yas. 6: 3; Mush. 4: 8.
(10.) Zab. 115: 3.
(11.) Ḳhur. 3: 14.
(12.) Áfs. 1: 11.
(13.) Ạmál 16: 4; Rúm. 11: 36; Mush. 4: 11.
(14.) 1 Yúh. 4: 8.
(15.) Ḳhur. 34: 6, 7.

use dil se ḍhúnḍhte hain̲, ajr denewálá hai;[1] aur is ke siwá wuh apní ạdálaton̲ men̲ bilkull rást o ḳhaufnák hai;[2] wuh sab gunáhon̲ se nafrat rakhtá hai,[3] aur ḳhatákáron̲ ko hargiz beḳhatá na ṭhahráegá.[4]

II. Ḳhudá apne men̲ aur áp se kámil hayát,[5] hashmat,[6] mihrbání[7] aur nekbaḳhtí[8] rakhtá hai; aur áp hí akelá apne men̲ aur apne wáste káfí hai; apní ḳhilqat men̲ se na kisí maḳhlúq ká muhtáj hai,[9] aur na kisí se jalál hásil kartá hai,[10] magar faqat apná jalál un men̲, un kí mạrifat se,

(1.) Ịbr. 11: 6.
(2.) Naha. 9: 32, 33.
(3.) Zab. 5: 5, 6.
(4.) Náhúm 1: 2, 3; Ḳhur. 34: 7.
(5.) Yúh. 5: 26.
(6.) Ạmál 7: 2.
(7.) Zab. 119: 68.
(8.) 1 Tim. 6: 15; Rúm. 9: 5.
(9.) Ạmál 17: 24, 25.
(10.) Aiyúb 22: 2, 3.

un ko, aur un ke úpar záhir kartá hai; sárí hastí ká chashma, jis se, aur jis ke wasíle se, aur jis ke liye sárí chízen̲ hain̲,[1] akelá wahí hai: aur us ká un par mutlaq iḳhtiyár hai, ki un ke wasíle se, un ke liye, aur un ke úpar, jo kuchh wahí cháhe so kare.[2] Us kí nazar men̲ sárí báten̲ khulí aur záhir hain̲;[3] us ká ịlm behadd aur beḳhatá hai, aur maḳhlúq par mauqúf nahín̲,[4] yahán̲ tak ki us ke nazdík koí bát ittifáqí yá besabát nahín̲ hai.[5] Wuh apní sab mashwaraton̲, kámon̲ aur hukmon̲ men̲ niháyat pák hai.[6] Firishton̲, aur ádmíon̲, aur har ek maḳhlúq par farz hai, ki jo kuchh ịbádat, ḳhidmat yá farmán̲-

---

(1.) Rúm. 11: 36.
(2.) Mush. 4: 11; Dán. 4: 25, 35; 1 Tim. 6: 15.
(3.) Ịbr. 4: 13.
(4.) Rúm. 11: 33, 34; Zab. 147: 5.
(5.) Ạmál 15: 18; Hiz. 11: 5.
(6.) Zab. 145: 17; Rúm. 7: 12.

bardárí wuh un se talab kare, so hí adá karen.[1]

III. Ulúhíyat kí wahdat men tín uqnúm hain, jin kí máhiyat, qudrat o azalíyat ek hí hai; yane, Khudá Báp, Khudá Betá, aur Khudá Rúh-ul-Quds.[2] Báp na kisí se tawallud, na kisí se sádir húá hai; Betá azalan Báp se mutawallad hai;[3] aur Rúh-ul-Quds azal se Báp aur Bete se sádir hotá hai.[4]

TÍSRÁ BÁB.

KHUDÁ KÍ AZALÍ TAQDÍR KE BAYÁN MEN.

I. Khudá ne, azal hí se, apní marzí kí

(1.) Mush. 5: 12, 13, 14.
(2.) 1 Yúh. 5: 7; Mat. 3: 16, 17; 28: 19; 2. Kar. 13: 14.
(3.) Yúh. 1: 14, 18.
(4.) Yúh. 15: 26; Gal. 4: 6.

niháyat dáná o pák mashwarat se, jo kuchh wáqi̤ hotá hai, so ázádí o betabdílí se muqarrar kiyá:[1] par tau bhí na to Ḳhudá is men̲ gunáh ká bání hai,[2] aur na maḳhlúq kí marzí par kuchh jabr kiyá játá hai; aur na sání báịson̲ kí ázádí aur ittifáq dúr hotá, balki qáim kiyá játá hai.[3]

II. Agarchi Ḳhudá ko sab kuchh, jo har tarah kí sharton̲ par wáqi̤ ho sake, mạlúm hai,[4] tau bhí us ne kisí bát kí taqdír is liye na kí, ki us ne jáná, ki wuh honewálí hai, yá fulání sharton̲ par wáqi̤ hogí.[5]

III. Ḳhudá kí taqdír se, us ká jalál

(1.) Afs. 1: 11; Rúm. 11: 33; Ịbr. 6: 17; Rúm. 9: 15, 18.
(2.) Yạq. 1: 13, 17; 1 Yúh. 1: 5; Wáịz 7: 29.
(3.) Ạmál 2: 23; Mat. 17: 12; Ạmál 4: 27, 28; Yúh. 19: 11; Ams. 16: 33; Ạmál 27: 23, 24, 34.
(4.) Ạmál 15: 18; 1 Sam. 23: 11, 12; Mat. 11: 21, 23.
(5.) Rúm. 9: 11, 13, 16, 18.

záhir karne ke wáste, bạze ádmí aur firishte[1] abadí zindagí ke liye muqaddar kie gae, aur bạze abadí maut ke liye muqarrar húe hain̲.[2]

IV. Yih firishte aur ádmí, jo jis tarah se muqaddar o muqarrar húe hain̲, so ḳhusúsan aur betagaiyur mutaạiyan kie gaehain̲; aur un ká shumár aisá tahqíq aur ṭhík hai, ki us men̲ kamtí baṛhtí nahín̲ ho saktí.[3]

V. Insán men̲ se jitne ki zindagí ke liye muqaddar hain̲, un ko Ḳhudá ne, biná i ạlam se peshtar, apne dáimí aur betabdíl iráde ke bamújib, aur apní marzí kí poshída mashwarat aur nek níyat se,[4] sirf apne fazl o mahabbat ke sabab, hamesha ke jalál ke liye Masíh men̲ chun liyá hai;

(1.) 1 Tim. 5 : 21 ; Mat. 25 : 41.
(2.) Rúm. 9 : 22, 23 ; Afs. 1 : 5, 6 ; Ams. 16 : 4.
(3.) 2 Tim. 2 : 19 ; Yúh. 13 : 18.
(4.) Afs. 1 : 4, 9, 11 ; Rúm. 8 : 30 ; 2 Tim. 1 : 9; 2 This. 5 : 9.

aur yih to jab ki us ne na ímán, na nek kám, na in meṉ se kisí par istiqámat, na aur kisí bát ko peshtar se maḳhlúq meṉ dekhke use shart yá sabab ṭhahráyá, ki jis se yih kare;[1] aur yih sab us ke jalálí fazl kí tạríf ke liye.[2]

VI. Ḳhudá ne jaise barguzídoṉ ko jalál ke liye muqarrar kiyá hai, waise hí apní marzí ke azalí aur mutlaq iráde se us anjám ke sáre wasíle bhí peshtar se ṭhahráe haiṉ.[3] Is liye barguzída log Ádam meṉ bargashta hoke, Masíh se mol lie gae haiṉ;[4] aur us kí Rúh se, jo muạiyan waqt par tásír kartí hai, Masíh par ímán láne ko muassirána buláe játe haiṉ; phir, sádiq ṭhaharte, lepálak hote aur pák bante

---

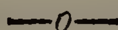
(1.) Rúm. 9: 11, 13, 16; Afs. 1: 4, 9.
(2.) Afs. 1: 6, 12.
(3.) Afs. 1: 4; 2: 10; 2 This. 2: 13.
(4.) 1 This. 5: 9, 10; Títus 2: 14.

haiṉ;[1] aur Ḳhudá kí qudrat se, az ráh i ímán naját ke liye mahfúz rakhe játe haiṉ.[2] Par in barguzídoṉ ke siwá aur koí Masíh ke kafáre meṉ hissa páke muassirána buláe nahíṉ játe haiṉ, ki sádiq, lepálak aur pák banke naját páeṉ.[3]

VII. Ḳhudá ko pasand áyá, ki apní marzí kí atháh mashwarat ke mutábiq, jis se wuh apní ḳhushí ke muwáfiq rahm kartá, yá use báz rakhtá hai, apne kámil iḳhtiyár ke jalál ke liye, jo wuh maḳhlúqát par rakhtá hai, báqí ádmíoṉ se darguzre, aur unheṉ, un ke gunáh ke sabab se, be-ịzzatí aur gazab ke liye muạiyan kare, táki us ke jalálí insáf kí tạríf ho.[4]

(1.) Rúm. 8: 30; Afs. 1: 5; 2 This. 2: 13.
(2.) 1 Pat. 1: 5.
(3.) Yúh. 17: 9; Rúm. 8: 28; Yúh. 6: 64, 65; 8: 47; 10: 26; 1 Yúh. 2: 19.
(4.) Mat. 11: 25, 26; Rúm. 9: 17, 18, 21, 22; 2 Tim. 2; 20; Yahúdá 4; 1 Pat. 2: 8.

VIII. Taqdír ke is ạmíq masle men̲ ba-ṛe imtiyáz aur ḳhabardárí se dastandází karní lázim hai :[1] táki ádmí, Ḳhudá kí marzí par, jo us ke kalám men̲ bayán o záhir hai, dhyán karke, aur us ke tábịdár hoke, apní talab i muassir sábit karne se apní azalí barguzídagí ká sahíh subút páen̲.[2] So yih masla Ḳhudá ke jalál, tạzím o takrím,[3] aur un logon̲ kí, jo Injíl ke sachche mánnewále hain̲, farotaní, ján̲-fishání, aur niháyat tasallí ká báịs ṭhah-regá.[4]

CHAUTHÁ BÁB.

Paidáish ke bayán men̲.

I. Ibtidá men̲ Ḳhudá Báp, Beṭe aur

(1.) Rúm. 9 : 20; 11 : 33 ; Ist. 29 : 29.
(2.) 2 Pat. 1 : 10.
(3.) Afs. 1 : 6 ; Rúm. 11 : 33.
(4.) Rúm. 11 : 5, 6, 20 ; 8 : 33 ; Lúká 10 : 20.

Rúh-ul-Quds kí marzí húí,[1] ki apní azalí qudrat, dánáí aur mihrbání záhir karne ke liye[2] dunyá aur us meṉ kí sab chízeṉ, kyá dídaní kyá nádídaní, chha din ke ạrse meṉ sab kámil o ḳhúb paidá kare, yạne, ạdam se banáe.[3]

II. Ḳhudá ne, aur sab maḳhlúqát ko paidá karke, phir insán ko, nar o máda,[4] ạqlí aur gairfání rúhoṉ ke sáth[5] banáyá; aur un ko ịrfán, sadáqat aur haqíqí pákízagí, apní súrat[6] ke bamújib, ịnáyat karke, apní sharíạt un ke diloṉ par likhí,[7] aur us ke púrá karne kí táqat baḳhshí;[8]

(1.) Ibr. 1: 2; Yúh. 1: 2, 3; Aiyúb 26: 13; 33: 4.
(2.) Rúm. 1: 20; Zab. 104: 24.
(3.) Paid. báb i auwal sartásar; Kal. 1: 16.
(4.) Paid. 1: 27.
(5.) Paid. 2: 7; Lúká 23: 43; Wáịz 12: 7; Mat. 10: 28.
(6.) Paid. 1: 26.
(7.) Rúm. 2: 14, 15.
(8.) Wáịz 7: 29.

hálánki us ká udúl karná bhí mumkin thá, is liye ki wuh apní marzí ke ikhtiyár par, jo tabdíl ke qábil thí, chhore gae the.[1] Is sharíat ke siwá, jo un ke dil par likhí húí thí, unhon ne hukm páyá, ki nek o bad kí pahchán ke darakht se na kháen; aur jab tak ki wuh is hukm ke tábidár rahe, tab tak Khudá kí suhbat men khush the,[2] aur makhlúqát ke hákim bane rahe.[3]

—o—

PÁNCHWÁN BÁB.

Intizám ke bayán men.

I. Sab chízon ká buzurg Báni, Khudá, tamám makhlúqát, afál o ashyá[4] ko, barí

(1.) Paid. 3: 6; Wáiz 7: 29.
(2.) Paid. 2: 17; 3: 8; 11: 23.
(3.) Paid. 1: 28: Zab. 8: 6, 7, 8.
(4.) Ibr. 1: 3.

se le chhoṭí[1] tak, apne niháyat dáná o pák intizám[2] se, apní beḳhatá peshbíní[3] ke bamújib, aur apní marzí[4] kí mutlaq aur betabdíl mashwarat ke mutábiq, sambháltá,[5] bandobast o tartíb kartá, aur apní hukúmat men̲ rakhtá hai, jis se us kí dánáí, qudrat, ạdl, nekí o rahmat ke jalál kí tạríf ho.[6]

II. Agarchi Ḳhudá kí, jo báịs i auwal hai, peshbíní aur taqdír kí nisbat se sárí báton̲ ká betabdíl aur betafáwat wáqị honá zarúr hai,[7] tau bhí us ke isí intizám ke sabab se yih sab báten̲ sání báịson̲ ke

---

(1.) Dán. 4 : 34, 35 ; Zab. 135 : 6 ; Ạmál 17 : 25, 26, 28 ; aur Aiyúb 38, 39, 40, 41, báb.
(2.) Mat. 10 : 29, 30, 31 ; Mat. 6 : 26, 30.
(3.) Ams. 15 : 3 ; 2 Tawá. 16 : 9 ; Zab. 145 : 17 ; 104 : 24.
(4.) Ạmál 15 : 18.
(5.) Afs. 1 : 11 ; Zab. 33 : 11.
(6.) Afs. 3 : 10 ; Rúm. 9 : 17 ; Zab. 145 : 7.
(7.) Ạmál 2 : 23.

bamújib, yá zarúratan, yá az ḳhud, yá ittifáqan, wuqụ́ men̲ átí hain̲.[1]

III. Ḳhudá aksar apne intizám men̲ wasílon̲ ko istịmál kartá hai;[2] tau bhí use iḳhtiyár hai, ki unhen̲ chhoṛke,[3] yá un se baṛhke,[4] yá un ke barḳhiláf, apní ḳhushí ke mutábiq, kám kare.[5]

IV. Ḳhudá kí qudrat i behadd, dánish i bedaryáft, aur nekí i láintihá us ke intizám men̲ yahán̲ tak záhir hotí hai, ki yih auwal bargashtagí, aur firishton̲ aur ádmíon̲ ke aur sab gunáhon̲ par mushtamil hai;[6] aur yih to mahz ijázat se nahín̲, balki us ijázat ke sáth us ne baṛí dánish

---

(1.) Paid. 8: 22; Yar. 31: 35; Ḳhu. 21: 13. 1 Salátín 22: 34; Yas. 10: 6, 7.

(2.) Ạmál 27: 24, 31; Yas. 55: 10, 11.

(3.) Húsiá, 1: 7.

(4.) Rúm. 4: 19, 20, 21.

(5.) 2 Sal. 6: 6; Dán. 3: 27.

(6.) Rúm. 11: 32, 33; 2 Sam. 24: 1; 1 Taw. 21: 1; 10: 4, 13, 14; 2 Sam. 16: 10; Ạmál 4: 27, 28.

aur qudrat se un kí hadd bándhí,[1] aur apne pák maqsadon̲ ke liye, ek rang ba rang bandobast men̲ unhen̲ bas men̲ láke un par hukúmat kartá hai;[2] háláṉki un kámon̲ kí ḳharábí bilkull maḳhlúq se sádir hotí hai, Ḳhudá se nahín̲; kyún̲ki wuh niháyat pák aur rást hoke gunáh ká bání yá pasand karnewálá na hai, aur na ho saktá hai.[3]

V. Ḳhudá, jo niháyat dáná, sádiq aur rahím hai, bárhá apne farzandon̲ ko, un ke agle gunáhon̲ kí tạzír ke wáste, aur un ke dilon̲ ke fareb o badḳhoí kí poshída táqat un par záhir karne ke liye, gúnágún ázmáishon̲ par, aur un ke dilon̲ kí ḳharábí par, kuchh muddat tak, chhoṛ detá hai,

---

(1.) Zab. 76: 10; 2 Sal. 19; 28.
(2.) Paid. 50: 20; Yas. 10: 6, 7, 12.
(3.) 1 Yúh. 2: 16; Zab. 50: 21; Yạqúb 1: 13, 14, 17.

táki wuh ạjiz banen̲[1] aur apne saháre ke liye usí par ziyáda ṭhík aur dáimí bharosá rakhen̲; aur gunáh ke sab ánewále báịson̲ se ziyáda parhez karen̲; aur is men̲ aur bhí wájib o pák muráden̲ shámil hain̲.[2]

VI. Un sharír aur bedín ádmíon̲ se, jinhen̲ Ḳhudá, rást Munsif hoke un ke agle gunáhon̲ ke liye, andhạ́ aur saḳht kar detá hai,[3] wuh na sirf apná fazl roktá hai, jis se un ká fahm raushan, aur un ke dilon̲ par tásír ho saktí;[4] balki jo nịmaten̲ unhen̲ milí thín̲, so bhí bạze waqt un se uṭhá letá hai;[5] aur un ke áge aisí chízen̲ rakhtá hai, jinhen̲ un kí ḳharábí gunáh ke báịs kar detí hai[6] aur siwá is

(1.) 2 Taw. 32: 25, 26, 31.
(2.) 2 Kar. 12: 7, 8, 9; Zab. 73 sartásar; Zab. 77: 1—12; Mar. 14: 66 men̲ se áḳhir tak; Yúh. 21: 15, 16, 17.
(3.) Rúm. 1: 24, 26, 28; 11: 7, 8.
(4.) Ist. 29: 4.
(5.) Mat. 13: 12; Mat. 25: 29.
(6.) 2 Sal. 8: 12, 13.

ke unhen un kí shahwaton, aur dunyá ke imtihánon, aur Shaitán kí qudrat par chhoṛ detá hai;[1] jis ke sabab se wuh un wasílát se bhí apne taín sakht kar dete hain, jinhen Khudá auron ko muláim karne ke liye istịmál kartá hai.[2]

VII. Jaisá ki Khudá ká intizám ạmm taur par tamám makhlúqát ko pahunchtá hai, waisá hí wuh ek kháss taur par apní kalísyá kí muháfazat kartá, aur sab chízon ko us ke fáide ke liye tartíb detá hai.[3]

—o—

CHHAṬHWÁN BÁB.

Insán kí bargashtagí, aur gunáh, aur us kí sazá ke bayán men.

I. Hamáre pahle má báp ne, Shaitán

(1.) Zab. 81: 11, 12; 2 This. 2: 10, 11, 12.
(2) Khu. 8: 15, 32; 2 Kar. 2: 15, 16; Yas. 8: 14; Khu. 7: 3; 1 Pat. 2: 7, 8; Yas. 6: 9, 10; Ạmál 28: 26, 27.
(3.) Amús 9: 8, 9; Rúm. 8: 28.

ke fareb o imtihán men̲ giriftár hokar, manạ kie húe phal ke kháne se gunáh kiyá.[1] Ḳhudá ne, apne dáná aur pák mashware ke muwáfiq, is iráde par un ke is gunáh ko hone diyá, ki us ko apne jalál záhir karne ká báịs banáe.[2]

II. Is gunáh ke sabab wuh apní aslí sadáqat aur Ḳhudá kí suhbat se mahrúm húe,[3] aur yún̲ gunáh men̲ murde,[4] aur apní rúh aur jism ke sáre ausáf aur ajzá men̲ bilkull nápák ho gae.[5]

III. Jab ki wuh tamám insán kí asl the, to un ká yih gunáh un kí sab aulád ko, jo mạmúlí paidáish ke bamújib un se sádir húí, mahsúb húá,[6] aur wahí marg gunáh

---

(1.) Paid. 3 : 13 ; 2 Kar. 11 : 3.
(2.) Rúm. 11 : 32.
(3.) Paid. 3 : 7, 8 ; Wáịz 7, 29 ; Rúm. 3 : 23.
(4.) Afs. 2 : 1 ; Rúm. 5 : 12.
(5.) Paid. 6 : 5 ; Yar. 17 : 9 ; Rúm. 3 : 10—19.
(6.) Ạmál 17 : 26 ; Paid. 2 : 16, 17 ; Rúm. 5 : 12, 15, 16, 17, 18, 19 ; 1 Kar. 15 : 21, 22, 45, 49.

meṉ, aur zabún tabạ unheṉ pahunchí hai.[1]

IV. Is zátí ḳharábí se, jis ke sabab ham nekí karne kí táqat o árzú se bilkull ḳhárij húe,[2] aur us ke muḳhálif hoke sab buráí kí taraf sartásar rujụ́ húe haiṉ,[3] sáre bad fịl sádir hote haiṉ.[4]

V. Yih tabạí ḳharábí un meṉ bhí, jo nau paidá húe haiṉ, is zindagí bhar baní rahtí hai;[5] aur agarchi wuh, Masíh ke sabab se, muạ́f húí aur dabáí gaí hai, tau bhí wuh áp, aur us kí sárí jumbisheṉ, haqíqatan aur wáqị gunáh haiṉ.[6]

VI. Har ek gunáh, ḳhwáh aslí, ḳhwáh

(1.) Zab. 51 : 5; Paid. 5 : 3; Aiyúb 14 : 4; 15 : 14.
(2.) Rúm. 5 : 6; 8 : 7; Yúh. 3 : 6; Rúm. 7 : 18.
(3.) Paid. 8 : 21; Rúm. 3 : 10, 11, 12.
(4.) Yạq. 1 : 14, 15; Mat. 15 : 19.
(5.) Rúm. 7 : 14, 17, 18, 23; Yạq. 3 : 2; Ams. 20 : 9; Wáịz 7 : 20.
(6.) Rúm. 7 : 5, 7, 8, 25.

fịlí, Ḳhudá kí pák shariạt kí ụdúlhukmí aur us ke muḳhálif hoke,[1] apní ḳhássiyat se gunahgár ko sazá ke láiq kar detá hai;[2] jis ke sabab se wuh Ḳhudá ke gazab[3] aur sharạ kí lạnat men̲ giriftár hai,[4] aur yún̲ maut,[5] aur sárí rúhání,[6] dunyawí[7] aur abadí baláon̲ ká mahkúm húá hai.[8]

—o—

SÁTWÁN̲ BÁB.

Ḳhudá ke ạhd ke bayán men̲, jo us ne insán ke sáth kiyá.

I. Ḳhudá aur maḳhlúq ke darmiyán itná tafáwat hai, ki agarchi fahmída maḳh-

---

(1.) 1 Yúh. 3: 4.
(2.) Rúm. 3: 19.
(3.) Afs. 2: 3.
(4.) Gal. 3: 10.
(5.) Rúm. 6: 23.
(6.) Afs. 4: 18.
(7.) Nauha 3: 39.
(8.) Mat. 25: 41; 2 This. 1: 9.

lúqát ko use apná Ḳháliq jánke us kí itáạt karná munásib hai; tau bhí agar Ḳhudá apní marzí se muláyamat ke sáth, jo us ne mihrbání karke ạhd kí ráh se záhir kí hai, un par mutawajjih na hotá, to wuh us se, barakat aur ajr kí tarah, kabhí kuchh hásil nahíṉ kar sakte.[1]

II. Auwal ạhd, jo insán ke sáth bándhá gayá, ạhd i ạmál thá,[2] jis se Ádam ko, aur us meṉ us kí aulád ko, zindagí ká wạda milá,[3] basharteki wuh áp púrí farmáṉbardárí kare.[4]

III. Jab ki insán apní bargashtagí ke sabab se us ạhd ke bamújib zindagí ke qábil na ṭhahrá, tab Ḳhudáwand ko

---

(1.) Aiyúb 9: 32, 33; Zab. 113: 5, 6; Ạmál 17: 24, 25; Aiyúb 35: 7, 8; Lúká 17: 10.
(2.) Gal. 3: 12; Húsía 6: 7; Paid. 2: 16, 17.
(3.) Rúm. 10: 5.
(4.) Paid. 2: 17; Gal. 3: 10.

pasand áyá ki dúsrá kare,[1] jo ụmúman ạhd i fazl kahlátá hai; jis men̲ wuh Masíh ke wasíle se gunahgáron̲ ko zindagí aur naját muft men̲ detá hai, is shart par, ki wuh naját ke liye us par ímán láen̲;[2] aur wạda kartá hai, ki apní Rúh-ul-Quds un sabhon̲ ko de, jo hayát ke liye muqarrar kie gae hain̲, táki wuh ímán láne ko rází aur qábil hon̲.[3]

IV. Baliház músí I̤'sá Masíh kí maut ke, aur abadí mírás ke, bamaạ un sab chízon̲ ke, jo us se mutạlliq hoke us men̲ dí gaí hain̲, yih ạhd i fazl Pák Nawishton̲ men̲ bárhá wasíyat kahlátá hai.[4]

V. Tauret ke waqt men̲, Injíl ke waqt ke banisbat, yih ạhd mukhtalif taur par

(1.) Gal. 3: 21; Rúm. 8: 3; Yas. 42: 6; Paid. 3: 15.
(2.) Mar. 16: 15, 16; Yúh. 3: 16.
(3.) Hiz. 36: 26, 27; Yúh. 6: 37, 44.
(4.) I̤br. 9: 15, 16, 17; 7: 22; Lúká 22: 20; 1 Kar. 11: 25.

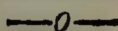
istịmál kiyá játá thá.[1] Tauret ke taht men̲ us kí sarbaráhí wạdon̲, peshíngoíon̲, qurbáníon̲, ḳhatna, barra i fasah, aur aur nisháníon̲ aur rasmon̲ se hotí thí, jo Yahúdíon̲ ko dí gaí thín̲, aur sab kí sab ánewále Masíh kí ạlámaten̲ thín̲;[2] aur jo us waqt ke liye káfí aur kárgar thín̲, táki Rúh kí tásír se barguzídon̲ ko, Masíh i mauụ́d par,[3] jis se wuh púrí magfirat aur abadí naját páte the, ímán láne kí bábat, tạlím den̲, aur us men̲ un kí tạmír karen̲; aur yih Purání Wasíyat kahlátí hai.[4]

VI. Injíl ke waqt men̲, jab ki Masíh, jo haqíqat hai,[5] záhir kiyá gayá hai, to jin zawábit se is ạhd kí sarbaráhí hotí hai, so Kalám kí manádí, aur Baptismá aur

---

(1.) 2 Kar. 3: 6, 7, 8, 9.
(2.) Ịbr. 8, 9 o 10 báb; Rúm. 4: 11; Kal. 2: 11, 12; 1 Kar. 5: 7; Kal. 2: 17.
(3.) 1 Kar. 10: 1—4; Ịbr. 11: 13; Yúh. 8: 56.
(4.) Gal. 3: 7, 8, 9, 14.
(5.) Kal. 2: 17.

Ashá i Rabbání ke uhúd i baiat ká istimál hain;[1] jo, agarchi shumár men kam hain, aur ziyáda sádagí aur kam záhirí shán se istimál kie játe hain; tau bhí un men wuh ziyáda kasrat, subút, aur rúhání tásír[2] ke sáth sárí qaumon par, khwáh Yahúdí, khwáh gair-qaum,[3] áshkára kiyá játá hai; aur Naí Wasíyat kahlátá hai.[4] Pas, do ahd i fazl máhiyat men jude jude nahín; balki ek hí hai, jo mukhtalif tartíbon se istimál kiyá gayá hai.[5]

ÁTHWÁN BÁB.

MASÍH WÁSITE KE BAYÁN MEN.

I. Khudá ko us ke azalí iráde men pasand áyá, ki Khudáwand Ísá ko, jo us

(1.) Mat. 28 : 19, 20; 1 Kar. 11 : 23—25. 2. Kar. 3 : 7, 8, 9, 10, 11.
(2.) Ibr. 12 : 22—28; Yar. 31 : 33, 34.
(3) Mat. 28 : 19; Afs. 2 : 15, 16, 17, 18, 19.
(4.) Lúká 22 : 20; Ibr. 8 : 7, 8, 9.
(5.) Gal. 3 : 14, 16; Ámál 15 : 11; Rúm. 3 : 30.

ká iklautá Beṭá hai, chune aur muqarrar kare, táki wuh Ḳhudá aur insán ke bích wásita,[1] nabí,[2] káhin,[3] aur bádsháh[4] apní ḳalísyá ká sar aur munjí,[5] sab chízon̲ ká wáris,[6] aur dunyá ká munsif ho;[7] jis ko us ne azal se ek ummat baḳhshí, táki us kí nasl ṭhahre,[8] aur dunyá ke zamánon̲ men̲ us ke wasíle se mol lí jáe, buláí jáe, aur tasdíq, taqdís aur jalál páe.[9]

II. Waqt kí takmíl par Taslís ke dúsre Uqnúm Ḳhudá ke Beṭe ne, jo haqíqí o azalí Ḳhudá, Báp ká hamasl o hamsar hai, Maryam kun̲wárí ke rihm men̲, usí ke

(1.) Yas. 42: 1; 1 Pat. 1: 19, 20; 1 Tim. 2: 5. Yúh. 3: 16.
(2.) Ạmál 3: 22; Ist. 18: 13.
(3.) Ịbr. 5: 5, 6.
(4.) Zab. 2: 6; Lúká 1: 33.
(5.) Afs. 5: 23.
(6.) Ịbr. 1: 2.
(7.) Ạmál 17: 31.
(8.) Yúh. 17: 6; Zab. 22: 30; Yas. 53: 10.
(9.) 1 Tim. 2: 6; Yas. 55: 4, 5; 1 Kar. 1: 30.

mádde se,[1] Rúh-ul-Quds kí ṭáqat ke wasíle, haml men̲ áke insáníyat ko,[2] us kí sárí lázimí sifaton̲ aur ạmm kamzoríon̲ ke sáth, gunáh ko chhoṛ,[3] iḳhtiyár kiyá. Yún̲ do púrí, kámil aur judí judí ḳhássiyaten̲, yạne, ulúhíyat aur insáníyat, ek hí shaḳhs men̲ bawasl i gair mafrúq, bagair adal badal, tarkíb o iḳhtilát ke, mil gaín̲;[4] yih shaḳhs haqíqí Ḳhudá aur haqíqí insán hai; tis par bhí ek hí Masíh, aur Ḳhudá aur insán ke darmiyán akelá wásita hai.[5]

III. Ḳhudáwand Ịsá, apní is insání ḳhássiyat men̲, jo sifat i iláhí se is tarah shámil húí, Rúh-ul-Quds se niháyat mu-

---

(1.) Yúh. 1 : 1, 14; 1 Yúh. 5 : 20; Fil. 2 : 6; Gal. 4 : 4.
(2.) Ịbr. 2 : 17; 4 : 15.
(3.) Lúká 1 : 27, 31, 35; Gal. 4 : 4.
(4.) Lúká 1 : 35; Kal. 2 : 9; Rúm. 9 : 5; 1 Tim. 3 : 16.
(5.) Rúm. 1 : 3, 4; 1 Tim. 2 : 5.

qaddas o maḳhsús kiyá gayá;[1] us meṉ sárí dánish o mạrifat ká ganj hai;[2] Ḳhudá kí marzí thí, ki usí meṉ sárí bharpúrí ho,[3] táki wuh pák, begunáh o beạib aur fazl aur sachái[4] se mạmúr hoke wasátat o zamánat ke ụhde ko bajá láne ke wáste baḳhúbí árásta ho.[5] Yih ụhda us ne áp hí se iḳhtiyár nahíṉ kiyá, balki apne Báp se us ke liye buláyá gayá,[6] jis ne sárí qudrat aur insáf us ke háth meṉ saumpkar use bajá láne ká hukm kiyá.[7]

IV. Yih ụhda Ḳhudáwand Ịsá ne kamál razámandí se iḳhtiyár kiyá;[8] aur us ke adá karne ke liye sharíạt ká mahkúm

---

(1.) Zab. 45: 7; Yúh. 3: 34.
(2.) Kal. 2: 3.
(3.) Kal. 1: 19.
(4.) Ịbr. 7: 26; Yúh. 1: 14.
(5.) Ạmál 10: 38; Ịbr. 12: 24; 7: 22.
(6.) Ịbr. 5: 5.
(7.) Yúh. 5: 22, 27; Mat. 28: 18.
(8.) Zab. 40: 7, 8; Fil. 2: 8.

hokar,[1] us ko kamáliyat se púrá kiyá;[2] apní rúh hí men niháyat sakht azíyaten, sahke,[3] aur apne jism par bashiddat dukh dard uṭháke,[4] salíbí maut se múá,[5] gáṛá gayá, aur maut ke taht men rahá, magar na saṛá.[6] Phir usí jism men, jis par us ne dukh sahá thá,[7] tísre din murdon men se jí uṭhá;[8] usí ke sáth ásmán par chaṛhá; aur wahán apne Báp ke dahne baiṭhá hai;[9] shafáat kartá hai;[10] aur dunyá ke ákhir men ádmíon aur firishton ká insáf karne ko phir áegá.[11]

(1.) Gal. 4: 4.
(2.) Mat. 3: 15; 5: 17.
(3.) Mat. 26: 37, 38; Lúká 22: 44; Mat. 27: 46.
(4) Mat. 26 aur 27 báb.
(5.) Fil. 2: 8.
(6.) Ámál 2: 24, 27; 13: 37.
(7.) 1 Kar. 15: 4.
(8.) Yúh. 20; 25, 27.
(9.) Mar. 16: 19.
(10.) Rúm. 8: 34; Ibr. 7: 25.
(11.) Rúm. 14: 9, 10; Ámál 1: 11; 10: 42; Mat. 13: 40, 41, 42; Yahúdá. 6; 2 Pat. 2: 4.

V. Khudáwand Ísá ne, apní púrí itáat aur qurbání se, jo us ne abadí Rúh se Khudá ke huzúr ek hí dafa guzrání, Báp ke adl ko bilkull rází kiyá,[1] aur un sabhon ke wáste, jo Báp ne us ko die hain, na sirf miláp, balki ásmán kí bádsháhat men abadí wirásat bhí kharídí hai.[2]

VI. Agarchi Masíh ne, jab tak ki mujassam na húá, fidiye ká kám haqíqat men nahín kiyá thá, tau bhí us kí qúwat, tásír aur fáide barguzídon ko ibtidá i álam se sáre zamánon men pai dar pai milte rahe, bawasíle un wadon, nishánon aur qurbánon ke, jo us ko záhir karte, aur dalálat karte the, ki aurat kí nasl, jo sámp ke sir ko kuchlegí, aur barra, jo ibtidá i álam se maqtúl húá, so yihí hai; chunán-

---

(1.) Rúm. 5 : 19; Ibr. 9 : 14; Rúm. 3 : 25, 26; Ibr. 10 : 14; Afs. 5 : 2.
(2.) Afs. 1 : 11, 14; Yúh. 17 : 2; Ibr. 9 : 12, 15.

chi wuh kal, aur áj, aur hamesha eksán̲ hai.[1]

VII. Masíh wakálat ke kám men̲ apní donon̲ ḳhássiyaton̲ ke bamújib ạmal karke, jo kám jis ḳhássiyat ke láiq hai, so usí se kartá hai:[2] tau bhí wajúd kí wahdat ke sabab se Pák Nawishton̲ men̲ kabhí kabhí aise kám, jo ek ḳhássiyat se ḳháss karke mutaạlliq hain̲, us wajúd ko, jab ki wuh dúsrí ḳhássiyat se musammí hai, mahsúb hote hain̲.[3]

VIII. Jin ke liye Masíh ne muḳhlasí ḳharídí hai, wuh un sabhon̲ se bizarúr us ká wasl i muassir karke us kí shirkat unhen̲ baḳhshtá hai;[4] wuh un ke liye shafáạt kartá hai;[5] aur kalám ke wasíle se

(1.) Gal. 4: 4, 5; Paid. 3: 15; Mush. 13: 8; Ịbr. 13: 8.
(2.) 1 Pat. 3: 18; Ịbr. 9: 14.
(3.) Ạmál 20: 28; Yúh. 3: 13; 1 Yúh. 3: 16.
(4.) Yúh. 6: 37, 39; aur 10: 16.
(5.) 1 Yúh. 2: 1; Rúm. 8: 34.

naját ke bhed un par kholke,[1] apní Rúh se ímán láne aur itáạt karne kí muassirána targíb detá hai; un ke dilon̲ par apne Kalám aur Rúh se hukúmat kartá hai;[2] aur aise taur o tadbír, jo us ke ạjáib o ạmíq bandobast ke láiq hain̲, istịmál karke, apní mutlaq qudrat o dánáí se un ke sáre dushmanon̲ par gálib átá hai.[3]

—o—

NAWA'N̲ BA'B.

FỊL-MUḲHTÁRÍ KE BAYÁN MEN̲.

I. Ḳhudá ne insán kí marzí ko aisí zátí ázádí baḳhshí hai, ki na us par jabr hotá, aur na wuh kisí zátí zarúrat se nekí yá badí kí taraf máil hotí hai.[4]

(1.) Yúh. 15 : 15 ; Afs. 1 : 9 ; Yúh. 17 : 6.
(2.) 2 Kar. 4 : 13 ; Rúm. 8 : 9, 14 ; Rúm. 15 : 18, 19 ; aur Yúh. 17 : 17.
(3.) Zab. 110 : 1 ; 1 Kar. 15 : 25, 26 ; Mal. 4 : 2, 3 ; Kal. 2 : 15.
(4.) Yaqúb 1 : 14 ; Ist. 30 : 19 ; aur Yúh. 5 : 40.

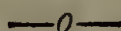
II. Insán, apní bequsúrí kí hálat men, ázádagí aur táqat rakhtá thá, ki jo kuchh nek aur Ḳhudá ko pasandída ho, use cháhe aur bajá láe;[1] magar aisí tabdíl-pazírí ke sáth, ki us ká us hálat se bargashta honá mumkin thá.[2]

III. Insán ne, gunáh kí hálat men paṛne se, apní marzí kí sárí táqat ko, har ek rúhání ḳhúbí kí bábat, jo naját se nisbat rakhtí hai, bilkull kho diyá hai;[3] yahán tak ki nafsání ádmí nekí ke sarásar muḳhálif[4] aur gunáh men murda hoke[5] qábil nahín hai, ki apní táqat se apne taín phiráe, yá us ke liye apne taín taiyár kare.[6]

(1.) Wáiz. 7 : 29; Paid. 1 : 26.
(2.) Paid. 2 : 16, 17; aur 3 : 6.
(3.) Rúm. 5 : 6; aur 8 : 7; Yúh. 15 : 5.
(4.) Rúm. 3 : 10, 12.
(5.) Afs. 2 : 1, 5; Kal. 2 : 13.
(6.) Yúh. 6 : 44, 65; 1 Kar. 2 : 14; Afs. 2 : 2, 3, 4, 5; aur Tít. 3 : 3, 4, 5.

IV. Jab Khudá kisí gunahgár ko phirá-ke fazl kí hálat men látá hai, to use gunáh kí aslí gulámí se chhuṛátá hai;[1] aur faqat apne fazl hí se us ko táqat detá hai, ki betakalluf wahí cháhe aur kare, jo ki rúháuí nisbat men nek hai;[2] háláṉki wuh apní báqí kharábí ke sabab kamáliyat se nekí ko nahíṉ cháhtá hai, aur na use akelá, balki badí ko bhí cháhtá hai.[3]

V. Insán kí marzí, sirf nekí kí taraf máil hone ke liye, faqat jalál hí kí hálat meṉ bilkull aur betabdílí se ázád hotí hai.[4]

DASWÁṈ BÁB.

Talab i muassir ke bayán meṉ.

I. Jinheṉ Khudá ne zindagí ke liye

(1.) Kal. 1 : 13; Yúh. 8 : 34, 36.
(2.) Fil. 2 : 13; Rúm. 6 : 18, 22.
(3.) Gal. 5 : 17; Rúm. 7 : 15.
(4.) Afs. 4 : 13; Yahúda 24.

muqaddar kiyá hai, us kí marzí hai ki un sabhon ko, aur faqat unhín ko, apne muąiyan aur maqbúl waqt par, apne Kalám aur Rúh kí mąrifat,[1] gunáh o maut kí us hálat se, jis men wuh bizátihi rahte hain, fazl aur naját ke liye, jo Ísá Masíh se hotí hai,[2] muassirána buláe;[3] un ke dilon ko rúhání aur naját denewálí roshní bakhshe, táki wuh Khudá kí báten samjhen;[4] un ke sangín dil ko dúr karke ek goshtín dil unhen bakhshe;[5] aur un kí marzí ko nayá banáke, aur apní qudrat i mutlaq se nekí kí taraf unhen máil karke,[6] Ísá Masíh kí taraf muassirána khínch láe;[7] hálánki wuh us ke fazl ke sabab se

---

(1.) Rúm. 8 : 30; aur 11 : 7; Afs. 1 : 10.
(2.) 2 This. 2 : 13, 14; 2 Kar. 3 : 3, 6.
(3.) Rúm. 8 : 2; 2 Tim. 1 : 9, 10. Afs. 2 : 1, 2, 3, 4, 5.
(4.) Ąmál 26 : 18; 1 Kar. 2 : 10, 12.
(5.) Hiz. 36 : 26.
(6.) Hiz. 11 : 19; Ist. 30 : 6; Hiz. 36 : 27.
(7.) Yúh. 6 : 44, 45.

rází hoke kámil ázádagí ke sáth rujú láte hain.[1]

II. Yih talab i muassir faqat Khudá ke mutlaq o kháss fazl se hai, aur na kisí bát ke sabab se, jo us ne insán men peshtar se dekhí ho;[2] kyúnki insán is men bilkull majhúl hai, jab tak ki Rúh-ul-Quds se zinda aur nau paidá hoke[3] táqat hásil kartá hai, ki is talab ko máne, aur us men jo fazl muhaiyá aur muyassar hai qabúl kare.[4]

III. Barguzída tifl, jo tafúliyat men marte hain, aur dúsre sab barguzída log, jo kalám ke istimál ke wasíle záhiran buláe jáne ke qábil nahín hain, Rúh kí

(1.) Gazal 1 : 4; Zab. 110 : 3; Yúh. 6 : 37.
(2.) 2 Tim. 1 : 9; Tít. 3 : 4, 5; Rúm. 9 : 11. Afs. 2 : 4, 5, 8, 9.
(3.) 1 Kar. 2 : 14; Rúm. 8 : 7; Afs. 2 : 5.
(4.) Yúh. 6 : 37; Hiz. 36 : 27; Yúh. 5 : 25; aur 6 : 37.

mạrifat,[1] jo ki jis waqt, jis jagah aur jis tarah cháhtí hai,[2] kám kartí hai, Masíh se nayá janam aur naját páte haiṉ.[3]

IV. Aur log, jo barguzída nahíṉ haiṉ, agarchi kalám ke istịmál ke wasíle buláe jáeṉ,[4] aur Rúh kí kuchh ạmm tásír páeṉ,[5] tau bhí wuh kabhí haqíqatan Masíh ke pás nahíṉ áte, aur is liye bach nahíṉ sakte:[6] aur kitná ziyáda muhál hai, ki wuh log, jo Masíhí mazhab ká iqrár nahíṉ karte, kisí aur taríqe se bach jáeṉ, harchand ki wuh kámil koshish se apní chál ko, tabạí roshní aur apne mazhab kí áín ke muwáfiq sudháreṉ;[7] aur yih kahná

(1.) Lúká 18: 15, 16; Ạmál 2: 38, 39.
(2.) Yúh. 3: 8.
(3.) Ạmál 4: 12.
(4.) Mat. 22: 14.
(5.) Mat. 13: 20, 21.
(6.) Yúh. 6: 64, 65, 66; aur 8: 24.
(7.) Ạmál 4: 12; Yúh. 14: 6; aur 17: 3.

aur sikhláná, ki aise log bach sakte hain, niháyat burá aur makrúh hai.[1]

—o—

GYA'RAHWA'N BA'B.

Tasdíq ke bayán men.

I. Jinhen Khudá muassirána bulátá hai unhen wuh muft sádiq bhí ṭhahrátá hai;[2] un ke andar sadáqat ko ḍálne se nahín, balki un ke gunáhon ko muáf karne, aur unhen sádiq ginke qabúl karne se; na kisí kám ke sabab, jo un ke andar kiyá játá hai, yá un se sarzad hotá hai, balki sirf Masíh kí ḳhátir se: na un ke ímán ko, na un ke ímán láne ko, aur na un kí aur kisí díní tábidárí ko un kí sadáqat ṭhahráne se; balki Masíh kí tábidárí aur kafára un ko

---

(1.) 2 Yúh 10 : 11; Gal. 1 : 8.
(2.) Rúm. 8 : 30; aur 3 : 24.

mahsúb karne se,[1] dar-súrate-ki wuh ímán se us ko aur us kí sadáqat ko qabúl karen, aur us par ásrá rakhen; aur yih ímán wuh áp se nahín láte, balki wuh Khudá kí bakhshish hai.[2]

II. Sirf ímán, jis se Masíh ko aur us kí sadáqat ko qabúl karte, aur us par ásrá rakhte hain, tasdíq ká wasíla hai;[3] lekin sádiq ṭhahráe húe ádmí men yih ímán akelá nahín rahtá, balki us ke sáth hamesha sab naját-rasán fazílaten hotí hain; aur yih ímán murda nahín, balki mahabbat se tásír kartá hai.[4]

III. Jo log yún sádiq ṭhaharte hain,

(1.) Rúm. 4: 5, 6, 7, 8; 2 Kar. 5: 19, 21; Rúm. 3: 22, 24, 25, 27, 28; Tít. 3: 5, 7; Afs. 1: 7; Yar. 23: 6; 1 Kar. 1: 30, 31; aur Rúm. 5: 17, 18, 19.

(2.) Fil. 3: 9; Amál 13: 38, 39; Afs. 2: 8.

(3.) Yúh. 1: 12; Rúm. 3: 28; aur 5: 1.

(4.) Yaqúb 2: 17, 22, 26; Gal. 5: 6.

un ká qarz Masíh ne, apní farmánbardárí aur maut ke wasíle, bilkull adá kiyá, aur un kí ḳhátir apne Báp ke ạdl ko wájibí, aur haqíqí aur kámil taur par rází kiyá.[1] Magar azbaski wuh Báp se un ke liye diyá gayá,[2] aur us kí farmánbardárí aur kafára un ke badle maqbúl húá,[3] aur yih donon báten muft húín, na un kí kisí liyáqat ke sabab, to un ká sádiq ṭhahrná faqat fazl i muft se hai;[4] táki Ḳhudá ká ạin ạdl, aur us ke fazl kí daulat, gunahgáron kí tasdíq se, masrúf hon.[5]

IV. Ḳhudá ne azl se sáre barguzídon kí tasdíq muqaddar kí;[6] aur Masíh, waqt

(1.) Rúm. 5: 8, 9, 10, 19; 1 Tim. 2: 6; Ịbr. 10: 10, 14. Dán. 9: 24, 26; aur Yas. 53: 4, 5, 6, 10, 11, 12.
(2.) Rúm. 8: 32.
(3.) 2 Kar. 5: 21; Mat. 3: 17; Afs. 5: 2.
(4.) Rúm. 3: 24; Afs. 1: 7.
(5.) Rúm. 3: 26; Afs. 2: 7.
(6.) Gal. 3: 8; 1 Pat. 1: 2, 19, 20; Rúm. 8: 30.

kí takmíl par, un ke gunáhon ke liye múá, aur un kí tasdíq ke liye phir jí uṭhá:[1] tau bhí jab tak ki Rúh-ul-Quds, waqt i muạiyan par, un se haqíqatan Masíh ká wasl nahín kartá hai, tab tak wuh sádiq nahín ṭhahráe játe hain.[2]

V. Ḳhudá sádiq ṭhahráe húe logon ke gunáh muạ́f kartá rahtá hai:[3] aur agarchi wuh tasdíq kí hálat se nahín gir sakte hain,[4] tau bhí mumkin hai, ki wuh apne gunáhon ke sabab se Ḳhudá kí padarána náḳhushí men paṛen, aur us ke chihre kí roshní phir na páen, jab tak ki wuh ạ́jiz hoke, aur apne gunáhon ká iqrár karke, muạ́fí na mángen, aur sar i

---

(1.) Gal. 4: 4; 1 Tim. 2: 6; Rúm. 4: 25.
(2.) Kal. 1: 21, 22; Gal. 2: 16; aur Tít. 3: 4, 5, 6, 7.
(3.) Mat. 6: 12; 1 Yúh. 1: 9: aur 2: 1.
(4.) Lúká 22: 32; Yúh. 10: 28; Ịbr. 10: 14.

nau ímán na láen, aur tauba na karen.[1]

VI. I'mándáron kí tasdíq Purání Wasíyat ke amal men, in sab báton kí bábat waisí hotí thí, jaisí ímándáron kí tasdíq Naí Wasíyat ke amal men hotí hai.[2]

—o—

BA'RAHWA'N BA'B.

TABANNÍ KE BAYÁN MEN.

I. Khudá sáre sádiq thahráe húe logon ko, apne iklaute Bete I'sá Masíh men, aur us kí khátir se mihrbání karke tabanní ká fazl bakhshtá hai[3] jis se wuh Khudá ke farzandon ke shumár men lie jáke un ke huqúq aur nimaton men sharík hote

(1.) Zab. 89 : 31, 32, 33; Zab. 32 : 5; Mat. 26 75; Zab. 51 : 7, 8, 9, 10, 11, 12; aur 1 Kar. 11 : 30, 32.
(2.) Gal. 3 : 9, 13, 14; Rúm. 4 : 22, 23, 24.
(3.) Afs. 1 : 5; Gal. 4 : 4, 5.

hain;[1] us ke nám se pukáre játe hain;[2] tabanní kí rúh hásil karte hain;[3] fazl ke takht ke pás dilerí se áne páte hain;[4] Abá, yane Ai Báp, kahne ke qábil hote hain;[5] Khudá kí padarána mihrbání,[6] hifázat,[7] o parwardigárí men rahte hain,[8] aur us se báp kí sí tambíh páte hain;[9] tau bhí kabhí khárij nahín hote;[10] balki khalásí ke din ke liye muhr páke[11] aur abadí naját ke wáris thahrke,[12] wadon kí mírás páte hain.[13]

(1.) Rúm. 8: 17; Yúh. 1: 12.
(2.) Yar. 14: 9; Mush. 3: 12.
(3.) Rúm. 8: 15.
(4.) Afs. 3: 12; Rúm. 5: 2.
(5.) Gal. 4: 6.
(6.) Zab. 103: 13.
(7.) Amsál 14: 26.
(8.) Mat. 6: 30, 32: 1 Pat. 5: 7.
(9.) Ibr. 12: 6.
(10.) Nauhá 3: 31.
(11.) Afs. 4: 30.
(12.) Ibr. 6: 12.
(13.) 1 Pat. 1: 4. Ibr. 1: 14.

TẸRAHWÁṈ BÁB.

Taqdís ke bayán meṉ.

I. Jitne ádmí muassirána buláe jáke, ạur sar i nau paidá hoke nayá dil aur naí rúh páte haiṉ, so Masíh kí maut aur jí uṭhne ke sabab se aur bhí haqíqí pákízagí,[1] us ke kalám aur Rúh ke wasíle se, jo un ke andar rahtí hai, páte játe haiṉ;[2] gunáh ke kull jism kí hukúmat nest hotí,[3] aur us kí mutafarriq ḳhwáhisheṉ rafta rafta zaịf aur rafạ hotí játí haiṉ;[4] aur wuh log naját kí sárí fazílatoṉ meṉ ziyáda tázagí o táqat hásil karte játe haiṉ,[5] ki sachchí pákízgí ạmal meṉ láeṉ, jis ke bagair koí ádmí Ḳhudáwand ko na dekhegá.[6]

(1.) 1 Kar. 6: 11; Ạmál, 20: 32; Fil. 3: 10; Rúm. 6: 5, 6.
(2.) Afs. 5; 26; 2 This. 2; 13.
(3.) Rúm. 6: 6, 14.
(4.) Gal. 5: 24; Rúm. 8: 13.
(5.) Kal. 1: 11; Afs. 3: 16.
(6.) 2 Kar. 7: 1; Ịbr. 12: 14.

II. Yih taqdís insán kí tamám sarisht meṉ sar-tá-pá muassir hai:[1] lekin is zindagání meṉ kámil nahíṉ hai: zabúní ká kuchh baqíya har ek hisse meṉ hanoz báqí hai;[2] ki jis se ek jang i dáimí o ạdím-us-sulh paidá hotí hai: yạne, jism rúh ke muḳhálif, aur rúh jism ke muḳhálif laṛtí hai.[3]

III. Is jang meṉ, agarchi báqí zabúní muddat tak bażor rahe,[4] tau bhí us qúwat ke sabab se, jo Masíh kí pák kuninda Rúh se hamesha muyassar hotí hai, naí paidáish gálib átí hai;[5] aur yúṉ muqaddas log, Ḳhudátarsí se pákízagí ko kámil karke,[6] fazl meṉ baṛhte játe haiṉ.[7]

(1.) 1 This. 5 : 23.
(2.) 1 Yúh. 1 : 10; Fil. 3 : 12; Rúm. 7 : 18, 23.
(3.) Gal. 5 : 17.
(4.) Rúm. 7 : 23.
(5.) Rúm. 6 : 14; 1 Yúh. 5 : 4; Afs. 4 : 16.
(6.) 2 Pat. 3 : 18; 2 Kar. 3 : 18.
(7.) 2 Kar. 7 : 1.

CHAUDAHWÁṈ BÁB.

ÍMÁN I NAJÁT-RASÁṈ KE BAYÁN MEṈ.

I. Ímán kí niąmat, jis se barguzída log táqat hásil karte haiṉ, ki apní rúhoṉ kí naját ke liye yaqín kareṉ,[1] Masíh kí Rúh se un ke diloṉ meṉ paidá hotí hai;[2] aur aksar kalám ke istịmál se barpá hotí hai;[3] jis se, aur ụhúd i baiạt kí sarbaráhí se, aur duạ́ se us kí taraqqí aur ustuwárí hotí hai,[4]

II. Is ímán se Masíhí ádmí kalám kí sab bátoṉ ko, faqat Ḳhudá hí ke, jo us meṉ mutakallim hai, iqtidár par liház karke, báwar kartá hai;[5] aur jaisí jo áyat

---

(1.) Ibr. 10: 39.
(2.) 2 Kar. 4: 13; Afs. 2: 8.
(3.) Rúm. 10: 14. 17.
(4.) 1 Pat. 2: 2; Lúká 17: 5; Rúm 1: 16, 17; Ąmál 20: 32.
(5.) 1 This. 2: 13; 1 Yúh. 5: 10; Ąmál 24: 14.

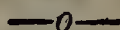
ho, waise hí us par ạmal karke Ḳhudá ke ahkám ká tábịdár hotá,[1] dhamkíon̲ se thartharátá,[2] aur wạdon̲ ko hál kí aur áyanda kí zindagí ke liye qabúl kartá hai.[3] Lekin sirf Masíh hí ko tasdíq o taqdís, aur hamesha kí zindagí ke liye, ạhd i fazl ke bamújib, qabúl o wasúl karná, aur us par bharosá rakhná, ímán i naját-rasán̲ ke ḳháss afạ́l hain̲.[4]

III. Is ímán ke darje mutafarriq hain̲, kabhí kamzor, kabhí qawí:[5] bárhá tarah tarah ke hamlon̲ se kamzor kiyá játá, aur tis par bhí fathyáb hotá hai;[6] aur bahu-

---

(1.) Rúm. 16: 26.
(2.) Yas. 66: 2.
(3.) Ịbr. 11: 13; 1 Tim. 4; 8.
(4.) Yúh. 1: 12; Ạmál 16: 31; Gal. 2: 20; Ạmál 15: 11.
(5.) Ịbr. 5: 13, 14; Rúm. 4: 19, 20; Mat. 6: 30; aur 8: 10.
(6.) Lúká 22: 31, 32; Afs. 6: 16; 1 Yúh. 5: 4, 5.

teron men, Masíh ke wasíle se, jo hamáre ímán ká báni aur kámil karnewáḷá hai,[1] taraqqí karke yaqín i kámil tak pahunchtá hai.[2]

PANDRAHWÁN BÁB.

Tauba i hayát-rasán ke bayán men.

I. Hayát-rasán tauba ek díní fazílat hai,[3] jis kí tạlím kí manádí Injíl ke har ek ḳhádim ko waisí hí karní lázim hai, jaise Masíh par ímán láne kí.[4]

II. Isí se gunahgár, sirf apne gunáhon ká ḳhatra nahín, balki un kí gandagí o zubúní bhí dekhke, aur sochke, ki wuh Ḳhudá kí pák zát o rást shariạt ke muḳhálif hain; aur Ḳhudá kí mihrbání, jo Masíh men sáre táibon ke liye hai,

(1.) Ịbr. 6 : 11, 12 ; aur 10 : 22.
(2.) Ịbr. 12 : 2.
(3.) Ạmál 11 : 18 ; Zak. 12 : 10.
(4.) Lúká, 24 : 47 : Mar. 1 : 15 ; Ạmál 20 : 21.

bújhkar, apne gunáhon se aise taur par gam kartá, aur ghin rakhtá hai, ki wuh un sabhon ko chhoṛke Ḳhudá kí taraf phirtá,[1] aur qasd o koshish kartá hai, ki us ke ahkám kí sárí ráhon se hokar us ke sáth sáth chale.[2]

III. Agarchi tauba par ásrá dharná na cháhiye, ki wuh gunáh ká badlá, yá us kí baḳhshish ká sabab hai,[3] (jo Masíh men Ḳhudá ke fazl i muft ká kám hai;[4]) tau bhí wuh sáre gunahgáron ko yahán tak zarúr hai, ki bagair us ke koí muáfí kí ummed nahin rakh saktá hai.[5]

IV. Jaisá ki koí gunáh aisá sagíra

(1.) Hiz. 18 : 30, 31; aur 36: 31; Zab. 51: 4; Yar. 31 : 18, 19; 2 Kar. 7 : 11; Yúel 2: 12, 13; Amús 5 : 15; Zab. 119; 128.
(2.) Zab. 119 : 6, 59, 106; Lúká 1 : 6; 2 Sal. 23 : 25.
(3.) Hiz. 36 : 31, 32; aur 16 : 63.
(4.) Húsíá 14 : 2, 4; Rúm. 3 : 24; Afs. 1 : 7.
(5.) Lúká 13 : 3, 5; Amál 17 : 30.

nahíṉ hai, ki wuh halákat ke láiq na ho ;[1] waisá hí koí gunáh aisá kabíra nahíṉ hai, ki wuh sachche táiboṉ kí halákat ká báis ho.[2]

V. A'dmíoṉ ko na cháhiye, ki ámm tauba ko káfí samjheṉ ; balki har ek insán par farz hai, ki apne har ek gunáh se tauba i makhsús karne kí saí kare.[3]

VI. Jaisá ki har ek ádmí ko lázim hai, ki apne gunáhoṉ ká iqrar Khudá kí janáb meṉ khufiya kare, aur muáfí mánge ; [4] jis par aur unheṉ tark karne par, wuh rahm páegá :[5] waisá hí jo koí apne bháí ko, yá Masíh kí jamáat ko thokar khiláe, us ko is par rází honá cháhiye, ki khufiya yá áshkára apne gunáh ká iqrár karne

(1.) Rúm. 6 : 23 ; Mat. 12 : 36.
(2.) Yas. 55 : 7 ; Rúm. 8 : 1 ; Yas. 1 : 18.
(3.) Zab. 19 : 13 ; Lúká 19 : 8 ; 1 Tim. 1 : 13, 15.
(4.) Zab. 32 : 5, 6 ; aur 51 : 4, 5, 7, 9, 14.
(5.) Ams. 28 : 13 ; 1 Yúh. 1 : 9.

se, apní tauba un par, jin ká qusụr us ne kiyá ho, záhir kare :[1] aur unhen ch́áhiye, ki us se miláp karen, aur use mahabbat se qabúl karen.[2]

—o—

SOLAHWÁN BÁB.

Nek Kámon ke bayán men.

I. Nek kám faqat wuh hí hain, jo Ḳhudá ne apne pák kalám men farmáe hain :[3] aur na wuh, jo ádmí gairat i jihálat se, yá kisí nek níyat ke baháne se, bagair kalám ke farmán ke, íjád karte hain.[4]

II. Yih nek kám, jo Ḳhudá ke hukm

(1.) Yaqúb 5 : 16 ; Lúká 17 : 3, 4 ; Yasúạ 7 : 19 ; Zab. 51 sarásar.
(2.) 2 Kar. 2 : 8 ; Gal. 6 : 1, 2.
(3.) Míkáh 6 : 8 ; Rúm. 12 : 2 ; Ibr. 13 : 21.
(4.) Mat. 15 : 9 ; Yas. 29 : 13 ; Yúh. 16 : 2 ; 1 Sam. 15 : 21, 22, 23.

ke bamújib sarzad hote hain, sachche aur zinda ímán ke phal aur subút hain: [1] aur in se ímándár log apní shukrguzárí dikhláte, [2] apne bharose men qúwat páte, [3] apne bháíon ko tamír karte, [4] Injíl ke iqrár ko áráish dete, [5] dushmanon ko lájawáb karte, [6] aur Khudá ká jalál záhir karte hain; [7] jis kí wuh, Masíh Ísá men in kámon ke liye nau paidá hoke, [8] táki taqaddus ke liye phal láen, aur anjám men hayát i abadí páen, [9] dastkárí hain.

III. Jo nek kám karne kí qábilíyat ímándáron men hai, so kuchh un kí taraf

---

(1.) Yaqúb 2 : 18, 22.
(2.) Zab, 116 : 12, 13; 1 Pat. 2 : 9.
(3.) 1 Yúh. 2 : 3, 5; 2 Pat. 1 : 5, 6, 7, 8, 9, 10.
(4.) 2 Kar. 9 : 2; Mat. 5 : 16.
(5.) Tít. 2 : 5; 1 Tim. 6 : 1; Tít. 2 : 9, 10, 11, 12.
(6.) 1 Pat. 2 : 15.
(7.) 1 Pat. 2 : 12; Fil. 1 : 11; Yúh. 15 : 8.
(8.) Afs 2 : 10.
(9.) Rúm. 6 : 22.

se nahíṉ balki sarásar Masíh kí Rúh se hai.[1] Aur un ke is qábil hone ke liye, un niạmatoṉ ke siwá, jo wuh hanoz pá chuke haiṉ, usí Rúh-ul-Quds kí ek haqíqí tásír darkár hai, táki un meṉ íjád kare, ki wuh us kí marzí ke muwáfiq cháheṉ aur kám kareṉ;[2] tau bhí is gumán par, ki bagair Rúh-ul-Quds kí ḳháss jumbish ke koí farz adá karná unheṉ lázim nahíṉ, gáfil honá na cháhiye; balki unheṉ Ḳhudá kí us nịmat ko, jo un meṉ hai, uskáne meṉ nit koshish karná munásib hai.[3]

IV. Jo log apní farmáṉbardárí meṉ sab se bartar darje tak, jo is zindagí meṉ ho saktá hai, pahunchte haiṉ, so yaháṉ tak záịd-ul-farz aur Ḳhudá ke dạwe se

(1.) Yúh. 15 : 5, 6; Hiz. 36 : 26, 27.
(2.) Fil. 2 : 13; aur 4: 13; 2 Kar. 3 : 5.
(3.) Fil. 2 : 12; Ịbr. 6 : 11, 12; Yas. 64 : 7; 2 Pat. 1 : 3, 5, 10, 11; 2 Tim. 1 : 6; Ạmál 26 : 6, 7; Yahúdáh 20; 21.

ziyáda karne ke náqábil hain̲, ki bahut báton̲ men̲, jo un par farz hain̲, ḳhatá karte hain̲.[1]

V. Ham apne sab se achchhe ạmál ke wasíle gunáh kí baḳhshish yá hayát i abadí Ḳhudá ke háth se páne ke láiq nahín̲ ṭhahar sakte hain̲: kyún̲ki un men̲ aur áyanda kí hashmat men̲ baṛá tafáwat hai, aur hamáre aur Ḳhudá ke darmiyán, jise ham un ke wasíle se kuchh fáida nahín̲ panunchá sakte, na apne agle gunáhon̲ kí bábat use rází kar sakte, baṛá fásala hai;[2] balki jab ham ne, jo kuchh ham se ho saká, kiyá hai, tab sirf apná farz adá kiyá, aur nikamme naukar hain̲;[3] aur jis jihat se wuh kám nek hain̲, wuh us

(1.) Lúká 17: 10; Aiyúb 9; 2, 3; Gal. 5: 17.
(2.) Rúm. 3: 20; aur 4: 2, 4, 6; Afs. 2: 8, 9; Zab. 16: 2; Tít. 3: 5, 6, 7; Rúm. 8: 18, 22, 23; Aiyúb 35: 7, 8.
(3.) Lúká 17, 10.

kí Rúh se sádir hote hain;[1] aur jis hál men ki wuh ham se sádir hote, to wuh aise palíd, aur kamzorí aur nuqs ke sáth shámil hote hain, ki Ḳhudá kí saḳht ạdálat ke muqábil ṭhahar nahín sakte.[2]

VI. Tis par bhí jab ki ímándár Masíh kí ḳhátir se maqbúl húe, to un ke nek kám bhí usí men maqbúl hote;[3] na aisá jaisá ki wuh is zindagí men Ḳhudá ke nazdík bilkull beạib aur bequsúr hote;[4] balki wuh un par apne Beṭe men nigáh karke rází hotá hai, ki jo kuchh beriyá hai, so qabúl kare aur us ká ajr de, báwujúde-ki us ke sáth bahut sí kamzoríán aur ạib shámil húe hon.[5]

(1.) Gal. 5 : 22, 23.
(2.) Yas. 64 : 6; Zab. 143 : 2; aur 130 : 3; Gal. 5 : 17; Rúm. 7 : 15, 18.
(3.) Afs. 1 : 6; 1 Pat. 2 : 5; Paid. 4 : 4; Ịbr. 11 : 4.
(4.) Aiyúb 9 : 20; Zab. 143 : 2.
(5.) 2 Kar. 8 : 12; Ịbr. 6 : 10; Mat. 25 : 21, 23.

VII. Jo ádmí sar i nau paidá na húe, agarchi un ke kám, mádde kí bábat, Ḳhudá ke farmán ke mutábiq hon, aur apne aur auron ke liye fáidamand;[1] tau bhí jab ki aise dil se, jo ímán ke wasíle pák kiyá gayá hai, sarzad nahín hote;[2] aur na rást taur par, yạne, kalám ke mutábiq,[3] aur na rást maqsad par, yạne, Ḳhudá ke jalál ke liye, kie játe;[4] to wuh gunáh-álúda hain, aur na Ḳhudá ko ḳhush kar sakte, na ádmí ko Ḳhudá se fazl páne ke láiq baná sakte.[5] Aur tau bhí un ká un se gáfil rahná ziyáda gunáh hai, aur Ḳhudá ko ziyáda náḳhush kartá hai.[6]

(1.) 2 Sal. 10: 30, 31; Fil. 1: 15, 16, 18.
(2.) Ibr. 11: 4, 6; Paid. 4: 3, 4, 5.
(3.) 1 Kar. 13: 3; Yas. 1: 12.
(4.) Mat. 6: 2, 5, 16.
(5.) Hajjí. 2: 14; Tít. 1: 15; Amús 5: 21, 22; Húsíá 1: 4; Rúm. 9: 16; Tít. 3: 5.
(6.) Zab. 14: 4; aur 36: 3; Aiyúb 21: 14; Mat. 25: 41, 42, 43, 45; aur 23: 23.

SATRAHWÁṈ BÁB.

MUQADDASOṈ KÍ ISTIQÁMAT KE BAYÁN MEṈ.

I. Jinheṉ Ḳhudá ne, apne mahbúb meṉ maqbúl ṭhahráke, apní Rúh se muassirána buláyá aur pák kiyá hai, so fazl kí hálat se na mutlaqan, na láịláj gir sakte; balki zarúr áḳhir tak us meṉ mustaqím rahke hamesha kí naját páenge.[1]

II. Muqaddasoṉ kí yih istiqámat unhíṉ kí fịl-muḳhtárí par nahíṉ; balki barguzídagí kí betabdíl taqdír par, jo Ḳhudá Báp kí mutlaq aur betagaiyur mahabbat se sádir húí hai;[2] Ịsá Masíh ke sawáb

(1.) Fil. 1 : 6; Yúh. 10 : 28, 29; 1 Yúh. 3 : 9; 1 Pat. 1 : 5, 9; Aiyúb 17 : 9.
(2.) 2 Tim. 2 : 19; Yar. 31 : 3.

aur shafáat kí tásír par;[1] un ke andar Khudá kí Rúh aur tukhm ke sukúnat karne par;[2] aur ahd i fazl kí khássiyat par mauqúf hai:[3] aur un sab báton se us kí zarúrat aur nátabdíl-pazírí paidá hotí hai.[4]

III. Tau bhí mumkin hai, ki wuh, Shaitán aur dunyá ke imtihánon se, apní báqí kharábí ke zor se, aur apní salámatí ke wasílon kí bábat gáfil hone se, sakht gunáhon men par jáen,[5] aur kuchh muddat tak un men rahen;[6] jis se wuh Khudá ke gazab ko apne úpar láte hain,[7] aur us

(1.) Ibr. 10 : 10, 14; Yúh. 17 : 11, 24; Ibr. 7 : 25; aur 9 : 12, 13, 14, 15; Rúm. 8 : 33 se ákhir tak; Lúká 22 : 32.
(2.) Yúh. 14 : 16, 17; 1 Yúh. 2 : 27; aur 3 : 9.
(3.) Yar. 32 : 40; Ibr. 8 : 10, 11, 12.
(4.) 2 This. 3 : 3; 1 Yúh. 2 : 19 : Yúh. 10 : 28; 1 This. 5 : 23, 24.
(5.) Mat. 26 : 70, 72, 74.
(6.) 2 Sam. 12 : 9, 13.
(7.) Yas. 64 : 7, 9; 2 Sam. 11 : 27.

Rúh-ul-Quds ko náráz karte;[1] apní fazílaton aur tasallíon se kam o besh khárij hote hain;[2] un ke dil sakht,[3] aur zamír ghául hotí hai;[4] wuh auron ko nuqsán aur thokar khiláte hain,[5] aur apne úpar is zindagí kí baláen uṭháte hain.[6]

—o—

AṬHÁRAHWÁN BÁB.

Fazl o Naját ke kámil yaqín ke bayán men.

I. Agarchi makkár aur dúsre gair-nauzád ádmí jhúṭhí ummed aur nafsání dilerí se, apne taín fareb den, ki ham

---

(1.) Afs. 4: 30.
(2.) Zab. 51: 8, 10, 12; Mush. 2: 4.
(3.) Mar. 6: 52; aur 16: 14; Zab. 95: 8.
(4.) Zab. 32: 3, 4; aur 51: 8.
(5.) 2 Sam. 12: 14.
(6.) Zab. 89: 31, 32; 1 Kar. 11: 32.

Ḳhudá ke piyáre aur naját kí hálat men̲ hain̲, [1] (magar un kí yih ummed játí rahegí; [2]) tau bhi jo log Ḳhudáwand I̤'sá par sachchá ímán rakhte hain̲, aur us ko safáí se piyár karke koshish karte hain̲, ki us ke huzúr kamál nek zamírí se chalen̲, so is zindagání men̲ naját kí hálat men̲ hone ká kámil yaqín pá sakte hain̲; [3] aur Ḳhudá ke jalál kí ummed men̲ ḳhushí kar sakte hain̲; jo ummed unhen̲ kabhí sharmindagí na diláegí. [4]

II. Yih kámil yaqín na sirf ḳhiyálí aur ihtimálí taraqqub hai, jis kí bunyád ḳhatá-pazír ummed hai; [5] balki wuh ímán ká beḳhatá i̤timád hai, jis kí bunyád

---

(1.) Aiyúb 8; 14; Ist. 29; 19: Yúh. 8; 41.
(2.) Mat. 7: 22, 23; Aiyúb 8; 13.
(3.) 1 Yúh. 2: 3; aur 5: 13; phir 3: 14, 18, 19, 21, 24.
(4.) Rúm. 5: 2, 5.
(5.) I̤br. 6: 11, 19.

naját ke wạdon̲ kí Iláhí sachái par;[1] aur un fazílaton̲ ke bátiní subút par, jin se yih wạde mutạlliq hain̲;[2] aur tabanní kí Rúh kí shahádat par, jo hamárí rúhon̲ ke sáth gawáhí detí hai, ki ham Ḳhudá ke farzand hain̲, ḍálí gaí hai:[3] aur yih Rúh hamárí mírás ká baiạna hai, jis se ham maḳhlasí ke din ke liye muhr páte hain̲.[4]

III. Yih kámil yaqín ímán kí ḳhássiyat se yahán̲ tak mutaạlliq nahín̲ hai, ki sachche ímándár ko us kí ráh baṛí der talak dekhná, aur, jab tak ki us men̲ sharík na ho, bahut sí mushkilát se muqábala karṇá na ho;[5] tau bhí wuh

---

(1.) Ibr. 6: 17, 18.
(2.) 2 Pat. 1: 4, 5, 10, 11; 1 Yúh. 3: 14; aur 2: 3; 2 Kar. 1: 12.
(3.) Rúm. 8: 15, 16.
(4.) Afs. 1: 13, 14; 2 Kar. 1: 21, 22.
(5.) Yas. 50: 10; 1 Yúh. 5: 13.

Rúh se táqat pákar, ki un báton̲ ko jáne, jo Ḳhudá ne use muft baḳhshín̲, bagair bemạmúlí ilhám ke, mạmúlí wasílon̲ ke wájib istịmál se use hásil kar saktá hai.[1] Aur is sabab se har ek ko munásib hai, ki apní buláhaṭ aur barguzídagí sábit karne ke liye kámil koshish kare;[2] táki us ke wasíle se us ká dil Rúh-ul-Quds ke amn o ḳhushí men̲, Ḳhudá kí mahabbat aur shukrguzárí men̲, aur farmán̲bardárí ke farzon̲ kí bábat zor o zauq men̲, jo is yaqín ke wájib phal hain̲, khul jáe:[3] yih yaqín ádmíon̲ ko gaflat men̲ ḍálne se is qadr dúr hai.[4]

IV. Sachche ímándáron̲ kí naját ke

(1.) 1 Kar. 2 : 12; 1 Yúh. 4 : 13; Ịbr. 6 : 11, 12; Afs. 3 : 17, 18, 19.
(2.) 2 Pat. 1 : 10.
(3.) Rúm. 5 : 1, 2, 5; aur 14 : 17; aur 15 : 13; Zab. 119 : 32; aur 4 : 6, 7; Afs. 1 : 3, 4.
(4.) Rúm. 6 : 1, 2; Tít. 2 : 11, 12, 14.

yaqín men̲ jumbish, kamí o nága kaí sababon̲ se ho saktá hai: maslan, us kí muháfazat karne men̲ gáfil hone se; kisí ḳháss gunáh men̲, jo zamír ko gháil aur Rúh ko gamgín kar detá hai, paṛ jáne se; kisí nágahán̲ yá shadíd imtihán se; yá Ḳhudá ke apne chihre kí roshní ko báz rakhne se, aur un ko bhí, jo us se ḍarte hain̲, chhoṛ dene se, ki wuh táríkí men̲ chalke kuchh roshní na páen̲:[1] tau bhí Ḳhudá ke us tuḳhm, aur hayát i ímán, aur Masíh aur bháíon̲ kí us mahabbat, aur dil kí us safáí aur farz ke idrák se, jin ke tufail, Rúh kí tásír se, yih yaqín muạiyan waqt par phir sarsabz ho,[2] aur jin ke wasíle se is ạrse men̲ wuh sambhále játe hain̲, ki mutlaq ná-

(1.) Ġazal. 5: 2, 3, 6; Zab. 51: 8, 12, 14; Afs. 4: 30; Zab. 77: 1—10; Mat. 26: 69, 70, 71, 72; Zab. 31: 22; aur 88: sarásar; Yas. 50: 10.

(2.) 1 Yúh. 3: 9; Lúká 22: 32; Aiyúb 13: 15; Zab. 73: 15; aur 51: 8, 12; Yas. 50: 10.

ummed na hon̲, kabhí bilkull ḳhárij nahín̲ hote hain̲.[1]

—o—

UNNÍSWÁN̲ BÁB.

Ḳhudá kí Sharíạt ke bayán̲ men̲.

I. Ḳhudá ne Ádam ko ek sharíạt deke us ko ạhd i ạmál ṭhahráyá, jise us ne us se sáth us kí sárí aulád ke bándhá, ki apne fịlon̲ se púrí, ṭhík aur dáimí farmán̲bardárí kare; us ḳe bajá láne par hayát ká wạda kiyá, aur us ke ụdúl par maut kí tahdíd kí; aur us ko púrá karne kí táqat o tawánáí use baḳhshí.[2]

II. Yih sharíạt, us kí bargashtagí ke bạd, sadáqat ká kámil qáịda ho rahí; aur

(1.) Míkáh 7 : 7, 8, 9 ; Yas. 54 : 7, 8.
(2.) Paid. 1 : 26 ; aur 2 : 17 ; Rúm. 2 : 14, 15 ; aur 10 : 5 ; aur 5 : 12, 19 ; Gal. 3 : 10, 12 ; Wạiz 7 : 29 ; Aiyúb 28 : 28.

isí rú se Ḳhudá ne use Síná ke pahāṛ par, das hukmon̲ men̲, do taḳhtíon̲ par likhke, záhir kiyá ;[1] aur pahle chár hukmon̲ men̲ hamáre farz, jo Ḳhudá se mutaạlliq hain̲, aur pichhle chhaon̲ men̲ hamáre farz, jo insán se mutaạlliq hain̲, mundaraj hain̲.[2]

III. Ḳhudá kí marzí húí, ki is shariạt ke siwá, jo aksar aḳhláqí kahlátí, ahl i Isráel ko, jaisá nábálig kalísyá ko, rasmí áín de, jin men̲ kaí ek ạlámatí zawábit shámil the, bạze bandagí ke liye, aur Masíh ke, aur us kí fazílaton̲, ạmalon̲, musíbaton̲ aur nịmaton̲ ke pesh-nishán ;[3] aur bạze kaí ek aḳhláqí farzon̲ kí bábat tạlím dete the.[4] Aur yih sab rasmí áín

(1.) Yạqúb 1 : 25 ; aur 2 : 8, 10 ; Rúm. 3 : 19 ; Ist. 5 : 32 ; aur 10 : 4 ; Ḳhur. 34 : 1 ; Rúm. 13 : 8, 9.
(2.) Mat. 22 : 37, 38, 39, 40 ; Ḳhur. 20 : 3—18.
(3.) Ịbr. 10 : 1 ; Gal. 4 : 1, 2, 3 ; Kal. 2 : 17 ; Ịbr. 9 báb.
(4) 1 Kar. 5 : 7 : 2 Kar. 6 : 17.

ab Naí Wasíyat ke ạmal meṉ mauqúf ho gae haiṉ.[1]

IV. Jis hálat meṉ ki wuh ek mulkí majmạ the, us ne unheṉ chand qáziyána áín bhí die the, jo un logoṉ kí hukúmat ke tamám hone ke waqt mauqúf húe, aur ab kisí dúsre par farz nahíṉ, magar jaháṉ tak ki un kí ạmm rástí se munásib ho.[2]

V. Aḳhláqí sharíạt ká band sabhoṉ par hai, jaisá auroṉ par, waisá hí sádiq ṭhahráe húoṉ par, ki us kí farmáṉbar-dárí kareṉ ;[3] aur yih faqat us ke maz-mún ke sabab nahíṉ, balki baliház Ḳhudá Ḳháliq ke iqtidár ke, jis ne use diyá hai.[4]

(1.) Kal. 2 : 14, 16, 17 ; Afs. 2 : 15, 16.
(2.) Ḳhur. 21 : aur 22 : 1—29 ; Paid. 49 : 10 ; Mat. 5 : 38, 39 ; 1 Kar. 9 : 8, 9, 10.
(3.) Rúm. 13 : 8, 9 ; Yạqúb 1 : 25 ; aur 2 : 8, 10 ; Rúm. 3 : 19 ; 1 Yúh. 2 : 3, 4, 7 ; Rúm. 3 : 31 ; aur 6 : 15.
(4.) Yạqúb 2 : 10, 11 ; aur 1 : 25 ; Rúm. 3 : 19 ; Ist. 5 : 32.

Aur Masíh ne Injíl men̲ is wujúb ko kisí tarah se radd nahín̲ kiyá, balki baḳhúbí mustahkam kartá hai.[1]

VI. Agarchi sachche ímándár sharíạt ke taht men̲ ạhd i ạmál ke taur par nahín̲ hain̲, ki us se sádiq yá mulzim ṭhahráe jáen̲;[2] tau bhí wuh unhen̲ aisí hí bahut mufíd hai, jaisí auron̲ ko; yạne, is men̲ ki wuh chalan ká qáịda hoke unhen̲ Ḳhudá kí marzí aur un ke farz se wáqif kartí, aur un kí talqín karke usí ke mutábiq chalná un par farz ṭhahrátí hai;[3] un kí zát, dil aur chál kí gunáh-álúd nápákíán̲ záhir kartí;[4] táki wuh apne taín̲ us se ázmákar gunáh se aur bhí qáil aur ạjiz ho-

(1.) Mat. 5 : 18, 19 ; Yạqúb 2 : 8 ; Rúm. 3 : 31.
(2.) Rúm. 6 : 14 ; aur 8 : 1 ; Gal. 4 : 4, 5 ; Ạmál 13 : 39.
(3.) Rúm. 7 : 12 ; Zab. 119 : 5 ; 1 Kar. 7 : 19 ; Gal. 5 : 14, 18—23.
(4.) Rúm. 7 : 7 ; aur 3 : 20.

jáen̲, aur us se ziyáda ghin karen̲;[1] aur sáftar nigáh se dekhen̲, ki wuh Masíh ke kaise muhtáj, aur us kí farmán̲bardárí kaisí kámil hai.[2] Nauzád logon̲ ko wuh is men̲ bhí mufíd hai, ki un kí ḳharábíán̲ roke; yạne, is men̲ ki wuh gunáh se manạ kartí hai;[3] aur us kí tahdídon̲ se mạlúm hotá hai, ki unhín̲ ke gunáhon̲ kí liyáqat kaisí hai, aur un ko is zindagí men̲ un ke sabab se kaisí musíbaton̲ kí ráh dekhní hai, báwujúde-ki wuh us lạnat se, jis kí dhamkí sharíạt men̲ húí hai, chhúṭ gae hain̲.[4] Waise hí us ke wạde un par záhir karte hain̲, ki Ḳhudá farmán̲bardárí se ḳhush hai, aur us ke bajá láne ke sabab kaisí barakaton̲ kí ráh

(1.) Rúm. 7: 9, 14, 24.
(2.) Gal. 3 : 24; Rúm. 8 : 3, 4; aur 7 : 24, 25.
(3.) Yạqúb 2 : 11; Zab. 119 : 128.
(4.) Ạzrá 9 : 13, 14; Zab. 89 : 30, 31, 32, 33, 34.

dekhní hai,[1] báwujúde-ki wuh shariąt se, yąne, ąhd i ąmál se, un ká haqq nahín hain:[2] aur yún jab koí ádmí nekí kartá, aur badí se báz rahtá hai, is liye ki shariąt ek kí targíb detí, aur dúsre se roktí hai; to yih dalíl nahín hai, ki wuh shariąt ke taht men hai, aur fazl ke taht men nahín.[3]

VII. Aur shariąt ke fáida i mazkúr Injíl ke fazl ke mukhálif nahín, balki us ke sáth shíríní se milte hain;[4] kyúnki Masíh kí Rúh insán kí marzí ko tábį karke use táqat detí hai, ki jo kuchh Khudá kí marzí, jo shariąt men záhir húí, talab kartí hai, so ázádagí aur khushí se bajá láe.[5]

(1.) Zab. 37 : 11; aur 19 : 11; Ahbár 26 : 1—14; Afs. 6 : 2 : Mat. 5 : 5. (2.) Gal. 2 : 16.
(3.) Rúm. 6 : 12, 14; Ibr. 12 : 28, 29; 1 Pat. 3 : 8, 9, 10, 11, 12; Zab. 34 : 12, 13, 14, 15, 16.
(4.) Gal. 3 : 21; Tít. 2 : 11, 12, 13, 14.
(5.) Hiz. 36 : 27; Ibr. 8 : 10; Yar. 31 : 33.

BÍSWÁN BÁB.

Masíhí Ázádagí, aur Zamír kí Ázádagí ke bayán men.

I. Wuh ázádagí, jise Masíh ne ímándáron ke liye Injíl ke taht men kharídá hai, in báton par mushtamil hai, ki wuh gunáh ke jurm, Khudá ke mulzim karnewále qahr, aur akhláqí shariat kí lanat se chhútte hain;[1] aur is dunyá i daní, Shaitán kí gulámí, gunáh kí hukúmat,[2] azíyaton kí badí, maut ke dank, qabr ke galba aur abadí ilzám se makhlasí páte hain;[3] aur wuh Khudá ke huzúr berok tok dakhl páte hain,[4] aur gulámána dar se nahín, balki pisarána mahabbat se aur

(1.) Tít. 2 : 14 ; Gal. 3 : 13.
(2.) Gal. 1 : 4 ; Amál 26 : 18 ; Rúm. 6 : 14.
(3.) Zab. 119 : 71 ; 1 Kar. 15 : 56, 57 ; Rúm. 8 : 1.
(4.) Rúm. 5 : 2.

razámand dil se us kí farmánbardárí karte hain.[1] Aur sharíạt ke taht men bhí ímándár in sab báton men sharík the;[2] lekin Naí Wasíyat ke taht men Masíhíon kí ázádagí is men baṛh gaí hai, ki wuh rasmí áín ke júe se, jis ke tale Yahúdí kalísyá rahí, chhúṭ gae hain,[3] aur takht i fazl ke pás ziyáda dilerí se áte hain,[4] aur Ḳhudá kí wasị Rúh ziyádatar unhen marhamat hotí hai, banisbat us ke, jo ímándár, sharíạt ke taht men, aksar páte the.[5]

II. Sirf Ḳhudá hí zamír ká Ḳhudáwand hai,[6] aur use insán kí un tạlímon aur hukmon se, ímán aur ịbádat kí báton kí bábat, jo kisí wajh se us ke kalám ke

(1.) Rúm. 8 : 14, 15 ; 1 Yúh. 4 : 18.
(2.) Gal. 3 : 9, 14.
(3) Gal 5 : 1 ; Ạmál 15 : 10 ; Gal. 4 : 1, 2, 3, 6.
(4.) Ibr 4 : 14, 16 ; aur 10 : 19, 20.
(5) Yúh. 7 : 38, 39 ; 2 Kar. 3 : 13, 17, 18.
(6.) Rúm. 14 : 4.

mukhálif yá aláwa hain, ázád chhorá hai.[1] Pas, zamír ke sabab se aisí tálímon ko mánná, aur aise hukmon ko bajá láná, zamír kí haqíqí ázádagí men khiyánat karná hai;[2] aur beuzr ímán aur mutlaq aur nábíná farmánbardárí talab karná, zamír kí ázádagí ko, aur aql ko bhí, barbád karná hai.[3]

III. Jo koí Masíhí ázádagí ke baháne se koí gunáh kiyá karte, yá kisí bad khwáhish ko pálte hain, so Masíhí ázádagí kí murád ko is se barbád karte hain; ki us kí murád yih hai, ki ham apne dushmanon ke háthon se makhlasí páke umr bhar Khudáwand ke áge, bekhauf hoke,

(1.) Amál 4 : 19; aur 5 : 29; 1 Kar. 7 : 23; Mat. 23 : 8, 9, 10; 2 Kar. 1 : 24; Mat : 15 : 9.
(2.) Kal. 2 : 20, 22, 23; Gal. 1 : 10; aur 2 : 4; aur 5 : 1.
(3.) Yas. 8 : 20; Amál 17 : 11; Yúh. 4 : 22; Húsía 5 : 11; Mush. 13 : 12, 16, 17.

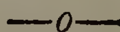
pákízagí o sadáqat se us kí ḳhidmat karen.[1]

IV. Aur jab ki Ḳhudá kā iráda nahín hai, ki wuh hukúmaten, jo us ne ṭhahráí hain, aur wuh ázádagí, jo Masíh ne ḳharídí hai, ek dúsre ko barbád karen, balki ek dúsre ko sambhálen aur salámat rakhen; to jo log, Masíhí ázádagí ke baháne se, kisí wájib hukúmat ká, yá us ke wájib istịmál ká, ḳhwáh wuh mulkí ḳhwáh kalísyáí ho, muqábala karen, so Ḳhudá ke qánún ká muqábala karte hain.[2] Aur ímán, ịbádat yá chalan kí bábat un ke aise ḳhiyálon ke phailáne, yá aisí rawishon kí táíd karne ke wáste, jo tabị roshní, yá Masíhí mazhab ke mashhúr usúl, yá Ḳhudá-tarsí kí tásír

(1) Gal. 5 : 13 ; 1 Pat. 2 : 16 ; Lúká 1 : 74, 75 ; 2 Pat. 2 : 19 ; Yúh. 8 : 34.

(2.) 1 Pat. 2 : 13, 14, 16 ; Ịbr. 13 : 17 ; Rúm. 13 : 1—8.

ke khiláf hain; yá aise galat khiyálon yá rawishon ke wáste, jo apní khássiyat se yá un ke phailáne yá táíd karne ke taur se, us záhirí aman aur bandobast ke, jinhen Masíh ne kalísyá men muqarrar kiyá hai, barbád karnewále hon;[1] wájib hai, ki wuh jawábdihí ke liye buláe jáen, aur un par kalísyá ke ilzám kie jáen.[2]

IKKÍSWÁN BÁB.

Ibádat aur Roz i Sabat ke bayán men.

I. Tabaí roshní záhir kartí hai, ki ek Khudá hai, jis kí sabhon par sardárí o hukúmat hai, jo bhalá hai, aur sabhon se bhaláí kartá hai; aur is liye is láiq hai, ki ham us se daren, use piyár karen, us

(1.) Rúm. 1 : 32; 1 Kar. 5 : 1, 5, 11, 13.
(2.) 2 This. 3 : 14; Tít. 3 : 10.

kí tạríf o munáját kare̱n, us par ịtimád rakhe̱n, aur sáre dil, aur sárí ján, aur sáre zor se us kí ḳhidmat kare̱n.[1] Lekin sachche Ḳhudá kí parastish karne ká maqbúl taríqa us ne áp hí muqarrar kiyá hai; aur apní záhir kí húí marzí se aise taur par use mahdúd kiyá, ki insán ke tasauwaro̱n aur mansúbo̱n, yá Shaitán kí saláho̱n ke bamújib, kisí záhirí shabíh se, yá kisí aur tarah se, jo Pák Nawishto̱n me̱n farmáí na gaí ho, us kí ịbádat na karní cháhiye.[2]

II. Ḳhudá, Báp, Beṭe aur Rúh-ul-Quds kí ịbádat karní cháhiye; aur faqat usí kí:[3] na firishto̱n, na muqaddaso̱n, aur na

(1.) Rúm. 1 : 20; Zab. 119 : 68; Yar. 10 : 7; Zab. 31 : 23; aur 18 : 3; Rúm. 10 : 12; Zab. 62 : 8; Yasúạ 24 : 14; Mar. 12; 33.
(2) Ist. 12 : 32; Mat. 15 : 9; aur 4 : 9, 10; Ist. 15; 1—20; Ḳhur. 20; 4, 5, 6.
(3.) Yúh 5 : 23; 2 Kar. 13 : 14; Mat. 4 · 10; Mush. 5 : 11, 12, 13.

kisí aur makhlúq kí:[1] aur bargashtagí ke waqt se leke, na bagair ek Wásita ke; aur na kisí dúsre kí wasátat se, magar sirf Masíh kí.[2]

III. Duá ko shukrguzárí ke sáth, jo ibádat ká ek kháss hissa hai,[3] Khudá sab ádmíon se talab kartá hai;[4] aur us ke maqbúl hone ke liye zarúr hai, ki wuh Beṭe ke nám[5] aur us kí Rúh kí madad se,[6] us kí marzí ke mutábiq[7] samajh, takrím, farotaní, dil-sozí, ímán, mahabbat aur istiqámat ke sáth kí jáe;[8] aur agar zabání ho, to zabán i murauwaj men.[9]

(1.) Kal. 2: 18; Mush. 19: 10; Rúm. 1: 25.
(2.) Yúh. 14: 6; 1 Tim. 2: 5; Afs. 2: 18.
(3.) Fil. 4: 6.
(4.) Zab 65: 2.
(5.) Yúh. 14: 13; 14.
(6.) Rúm. 8: 26.
(7.) 1 Yúh. 5: 14.
(8.) Zab. 47: 7; Ibr. 12: 28; Paid. 18: 27; Yaqúb 5: 16; Afs 6: 18; Yaqúb 1: 6, 7; Mar. 11: 24; Mat. 6: 12, 14, 15; Kal. 4: 2.
(9.) 1 Kar. 14: 14.

IV. Duạ́ halál chízon,[1] aur har tarah ke ádmíon ke liye, jo zinda hain, yá áyanda ko honge,[2] mángní cháhiye; lekin na murdon ke liye,[3] na un ke liye, jin kí bábat mạlúm ho, ki un se mújib i maut gunáh sarzad húá hai.[4]

V. Ḳhauf i Iláhí ke sáth Pák Nawishton ká paṛhná;[5] ạql, ímán aur ṭakrím ke sáth, Ḳhudá kí farmánbardárí men, kalám kí sahíh manádí[6] aur wájib samáạt karní;[7] dilí fazl ke sáth zabúron ká gáná;[8] aur waisá hí Masíh ke muqarrar kie húe ụhúd i baiạt kí wájib sarbaráhí

(1.) 1 Yúh. 5: 14.
(2.) 1 Tim. 2: 1, 2.
(3.) 2 Sam. 12: 21, 22, 23; Lúká 16: 25, 26; Mush. 14; 13.
(4.) 1 Yúh. 5: 16.
(5.) Ạmál 15: 21; Mush. 1: 3.
(6.) 2 Tim. 4: 2.
(7.) Yạqúb 1: 22: Ạmál 10: 33; Ịbr. 4: 2; Mat. 13: 19; Yas. 66: 2.
(8.) Kal. 3: 16; Afs. 5: 19; Yạqúb 5: 13.

aur láiq istịmál karná; sab ke sab Ḳhudá kí ạmm ịbádat ke hissa haiṉ :[1] aur ạláwa in ke, díní qasmeṉ[2] aur mannateṉ,[3] sanjída roze,[4] aur ḳháss auqát kí shukrguzáríáṉ ;[5] jinheṉ, un ke jude jude waqtoṉ aur mausimoṉ par, pák aur díní taur se, istịmál karná cháhiye.[6]

VI. Na duạ́, na ịbádat ká aur koí hissa, ab, Injíl ke taht meṉ, kisí maqám se wábasta hai ; aur na us jagah ke sabab se, jis meṉ, yá jis kí taraf wuh kí játí hai, ziyáda maqbúl hotí hai ;[7] balki har kahíṉ[8] Rúh aur sacháí se[9] Ḳhudá kí

(1.) Mat. 28 : 19 ; Ạmál 2 : 42 ; 1 Kar. 11 : 23—29.
(2.) Ist. 6 : 13.
(3.) Wạiz. 5 : 4, 5 ; Ạmál 18 : 18.
(4.) Yúel 2 : 12 ; Mat. 9 : 15 ; 1 Kar. 7 : 5.
(5.) Zab. 107 sarasar.
(6.) Ịbr. 12 : 28.
(7.) Yúh 4 : 21.
(8.) Mal. 1 : 11 ; 1 Tim. 2 : 8.
(9.) Yúh. 4 : 23, 24.

ịbádat karní hai; jaisá roz roz[1] alag alag ḳhándánon men,[2] aur goshe men har ek shaḳhs ko akelá;[3] waisá, ziyáda sanjídagí ke sáth, ạmm jamáạton men, jinhen, jab Ḳhudá apne kalám aur intizám se un ke liye bulátá hai, na gaflatan, na qasdan chhoṛ dená yá tark karná cháhiye.[4]

VII. Jaisá ki tabạí qánún ke sabab, ụmúman, waqt ká wájib hissa Ḳhudá kí ịbádat ke liye maḳhsús karná cháhiye; waisá hí us ne apne kalám men, ek qatạí, aḳhláqí o dáimí hukm se, jo sab ádmíon par sáre zamánon men farz hai, ḳhusúsan ek din hafte men Sabat ke liye ṭhahráyá hai, ki us ke liye pák rakhá jáe;[5] jo,

---

(1.) Yar. 10: 25; Aiyúb 1: 5; 2 Sam. 6: 18, 20.
(2.) Mat. 6: 11; Yasúạ 24: 15.
(3.) Mat. 6: 6; Afs. 6: 18.
(4.) Yas. 56: 7; Ịbr. 10: 25; Ams. 8: 34; Ạmál 2: 42. [56: 2, 4.
(5.) 4 hukm Ḳhur. 20: 8, 9, 10, 11; Yas.

dunyá kí ibtidá se leke Masíh ke jí uṭhne tak hafte ká pichhlá din thá; aur, Masíh ke jí uṭhne ke bạd, hafte ke pahle din se mubaddal húá,[1] jo Pák Nawishtoṉ meṉ Ḳhudáwand ká din kahlátá hai,[2] aur dunyá kí intihá tak Masíhí Sabt baná rahegá.[3]

VIII. Yih Sabat tab Ḳhudáwand ke liye pák rakhá játá, jab ádmí, apne diloṉ kí wájib taiyárí, aur peshtar se apne ạmm károbár ká intizám karke, na faqat din bhar apne kámoṉ aur kalámoṉ se, aur apne dunyawí shugloṉ aur ạishoṉ ke ḳhiyáloṉ se, pák árám karte haiṉ;[4] balki sáre waqt us kí ịbádat ke jamaạtí aur ḳhilwatí ạmál, aur

---

(1.) Paid. 2 : 3 ; 1 Kar. 16 : 1, 2 ; Ạmál 20 : 7.
(2.) Mush. 1 : 10.
(3.) Ḳhur. 20 : 8, 10 ; Mat. 5 : 17, 18.
(4.) Ḳhur. 16 : 23, 25, 26, 29, 30 ; Ḳhur. 31 : 15, 16 ; Yas. 58 : 13 ; Nah. 13 : 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22.

zarúrat aur rahmat ke farzon men mashgúl rahte hain.[1]

—o—

BÁÍSWÁN BÁB.

JÁIZ QASAMON AUR MANNATON KE BAYÁN MEN.

I. Jáiz qasam ibádat ká ek hissa hai,[2] jis men wájib sabab par, muqsim sanjídagí se Khudá ko púkártá hai, táki wuh us ke iqrár yá wade ká gawáh ho, aur us kí qasam kí sacháí yá jhúṭh ke bamújib us ká insáf kare.[3]

II. Ádmíon ko faqat Khudá ke nám kí qasam kháná munásib hai, aur us men use kamál pák khauf aur takrím se isti-

(1.) Yas. 58 : 13 ; Mat. 12 : 1—13.
(2.) Ist. 10 ; 20.
(3.) Khur. 20 : 7 ; Ahbár 19 : 12 ; 2 Kar. 1 : 23 ; 2 Taw. 6 : 22, 23.

mál karna cháhiye,[1] is liye us buzurg o muhíb nám kí, behúda yá beliház taur par, qasam kháná, yá gair chíz kí kisí tarah qasam kháná, gunáh aur makrúh hai.[2] Tau bhí jab ki bhárí aur sangín báton men Ḳhudá ke kalám ke bamújib, jaise Purání, waise Naí Wasíyat ke taht men, qasam rawá ṭhaharí hai;[3] to jáiz qasam, jo rawá iqtidár se khiláí jáe, aisí báton men kháná cháhiye.[4]

III. Muqsim ko munásib hai, ki aise bhárí amr kí sanjídagí ko soche, aur us men kuchh na kahe, magar wahí, jis kí sacháí par use kámil yaqín ho.[5] Phir, kisí ko rawá nahín hai, ki apne taín kisí bát men qasam se bándhe, magar jo fil-

(1.) Ist. 6 : 13.
(2.) Yar. 5 : 7 ; Yaqúb 5 : 12 ; Ḳhur. 20 : 7.
(3.) Ibr. 6 : 16 ; Yas. 65 : 16.
(4.) 1 Sal. 8 : 31 ; Ạzrá 10 : 5.
(5.) Yar. 4 : 2 ; Ḳhur. 20 : 7.

haqíqat aur us kí dánist men̲ ḳhúb o rást ho, aur jis ke púrá karne ko wuh qábil aur mustaịdd ho.[1] Lekin jo bát ḳhúb o rást hai, agar us kí bábat rawá ịqtidár se qasam khiláí jáe, to us se inkár karná gunáh hai.[2]

IV. Lafzon̲ ke sáf aur mạmúlí mạne ke bamújib, biná pech pách yá dilí-iḳhfá ke, qasam kháná cháhiye.[3] Us se gunáh karne kí zarúrat nahín̲ ho saktí hai; lekin jo bát gunáh nahín̲ hai, agar us par qasam kháí jáe, to us ká púrá karná zarúr hai, agarchi us se muqsim ká nuqsán ho:[4] aur báwujúde-ki koí bidạtíon̲ yá káfiron̲ se qasam kháe, tau bhí us ká toṛná rawá nahín̲ hai.[5]

(1.) Paid. 24 : 2, 3, 9.
(2.) Gintí 5 : 19, 21 ; Nah. 5 : 12.
(3.) Zab. 24 : 4 ; Yar. 4 : 2.
(4.) Zab. 15 : 4 ; 1 Sam. 25 : 22, 32, 33, 34.
(5.) Hiz. 17 : 16, 18 ; Yasúạ 9 : 18, 19 ; 2 Sam. 21 : 1, 2.

V. Mannat bhí qarárí qasam kí mánind hai; aur use aise hí díní fikr se mánná, aur aisí hí wafádárí se adá karná zarúr hai.[1]

VI. Use kísí makhlúq ke liye nahín, magar sirf Khudá ke liye mánná cháhiye;[2] aur us kí ijábat ke liye zarúr hai, ki wuh khushí, ímán, aur farz ke idrák se, aur hásil kí húí nimaton kí shukrguzárí kí ráh se, yá matlúb chízon ko hásil karne ke wáste mání jáe; jis men ham apne taín zarúrí farzon par, yá dúsrí báton par, jis qadr aur jahán tak ki wuh farzon ke adá karne ke wájib báis hon, ek khass tákíd se bándhte hain.[3]

VII. Kisí ádmí ko rawá nahín hai, ki

(1.) Yas. 19 : 21 ; Waiz 5 : 4, 5 ; Zab. 66 : 13, 14 ; aur 61 : 8.
(2.) Zab. 76 : 11 ; Yar. 44 : 25, 26.
(3.) Ist. 23 : 21, 23 ; Zab. 50 : 14 ; Paid. 28 : 20, 21, 22 ; 1 Sam. 1 : 11 ; Zab. 132 : 2, 3, 4, 5.

aisí bát par, jo Ḳhudá ke kalám men̲ manạ ho, yá us kalám ke farmáe húe farz ke adá karne men̲ muḳhil ho, yá us ke maqdúr se báhar ho, yá jis ke adá karne ke liye us ne Ḳhudá se na wạda na táqat páí ho, mannat máne.[1] Is ke bamújib pápáí ráhibon̲ kí dáimí mujarradí, qasdí tang-hálí, aur záhidána farmán̲bardárí kí mannaten̲ kamáliyat ke bartar martaba se bahut bạíd hain̲, balki wahmí aur nárawá phande hain̲, jin men̲ kisí Masíhí ko apne taín̲ phan̲sáná na cháhiye.[2]

—o—

TEI'SWA'N̲ BA'B.

Mulkí Hákimon̲ ke bayán men̲.

I. Ḳhudá Taạlá ne, jo tamám dunyá ká Bádsháh aur Ḳháwind i ạlá hai, apne

---

(1.) Ạmál 23 : 12 ; Mar. 6 : 26 ; Gintí 30 : 5, 8, 12, 13. (2.) 1 Kar. 7 : 2, 9. 23.

jalál aur ạmm ke fáide ke liye, apne níche logoṉ ke úpar mulki hákimoṉ ko muqarrar kiyá hai; aur is maqsad ke liye unheṉ talwár ke zor se musallah kiyá hai, táki wuh nekoṉ kí himáyat o madad kareṉ, aur badkároṉ ko sazá deṉ.[1]

II. Masíhíoṉ ko rawá hai, ki jab hákim ke ụhde ke liye buláe jáeṉ, tab use qabúl karke bajá láeṉ;[2] aur jab ki us ke bajá láne meṉ un ko ḳháss karke munásib hai, ki har ek mulk ke náfị qánúnoṉ ke bamújib díndárí, insáf o sulh ko sambháleṉ;[3] to, ab, Naí Wasíyat ke taht meṉ, is anjám ke liye jáiz hai, ki wuh wájib o zarúrí sababoṉ se jang kareṉ.[4]

(1.) Rúm. 13 : 1, 3, 4 : 1 Pat. 2 : 13, 14.
(2.) Ams. 8 : 15, 16 ; Rúm. 13 : 1, 3, 4.
(3.) Zab. 82 : 3, 4; 2 Sam. 23 : 3 ; 1 Pat 2 : 13.
(4.) Lúká 3 : 14 ; Mat. 8 : 9 ; Ạmál 10 : 1, 2 ; Rúm. 13 : 4.

III. Mulkí ḥákimon̲ ko rawá nahín̲ hai, ki kalám aur ụhúd i baiạt kí sarbaráhí,[1] aur ásmáṇí bádsháhat kí kunjíon̲ ká iḳhtiyár apne qabze men̲ kar len̲;[2] yá ek zarra bhí ímán kí báton̲ men̲ daḳhl den̲.[3] Tau bhí mulkí hákimon̲ ko cháhiye, ki pálnewále bápon̲ kí tarah ham sabhon̲ ke Ḳhudáwand kí kalísyá kí, bagair Masíhíon̲ ke kisí firqe ko dúsron̲ par tarjíh dene ke, himáyat karen̲, aise taur par, ki sab kalísyáí ḳhádim púrí, berok o bemuzáhimat ijázat páen̲, ki apne pák ụhde ká har ek kám, biná sitam aur ḳhatre ke, bajá láen̲.[4] Aur jab ki Ị́sá Masíh ne apní kalísyá men̲ púrí hukúmat aur tarbiyat ko muqarrar kiyá hai, to, agar Masíhíon̲ ke kisí firqe ke qasdí

(1.) 2 Taw. 26 : 18.
(2.) Matí 16 : 19 ; 1 Kar. 4 : 1, 2.
(3.) Yúh. 18 : 36 ; Mal. 2 : 7 ; Ạmál 5 : 29.
(4.) Yas. 49 : 23.

sharíkon men us ká wájib istịmál ho, tab munásib nahín hai, ki kisí mulk ká qánún us men dakhl de, yá use roke.[1] Mulkí hákimon par farz hai, ki apne sab logon kí ján o neknámí kí, aise kámil taur se, himáyat karen, ki koí shakhs, dín yá bedíní ke baháne se, kisí dúsre shakhs kí beịzzatí yá nuqsán, yá us par zulm aur jabr, karne na páe; aur aisá bandobast karen, ki sab díní aur kalísyáí jamáạten betaklíf aur bemuzáhimat jamạ húá karen.[2]

IV. Logon par farz hai, ki zamír kí khátir[3] hákimon ke liye duạ mángen,[4] un kí ịzzat karen,[5] un ke khiráj aur dúsre huqúq ko adá karen, un ke rawá hukmon

(1.) Zab. 105 : 15 ; Ạmál 18 : 14—16.
(2.) 2 Sam. 23 : 3 ; 1 Tim. 2 : 1 ; Rúm. 13 : 4.
(3.) 1 Tim. 2 : 1,.2.
(4.) 1 Pat. 2 : 17.
(5.) Rúm. 13 : 6, 7.

ko mánen, aur un ke iqtidár ke mahkúm rahen.[1] Hákim ke kufr yá gair-mazhab ke sabab se us ká wájib o jáiz ikhtiyár nest nahín ho játá hai, aur na log us kí wájib farmánbardárí se barí ho sakte hain,[2] aur us se kalísyáí khádim bhí ázád nahín hain;[3] aur Rúmí Pápá ká ikhtiyár aur iqtidár un par, yá un ke logon par, unhín kí riyásaton men, kis qadr *kam* hai; aur kháss karke wuh unhen bidatí thahráke, yá aur kisí baháne se, un kí bádsháhat se unhen khárij nahín kar saktá, na un kí ján már saktá hai.[4]

—o—

CHAUBÍSWÁN BÁB.

Byáh aur Taláq ke bayán men.

I. Byáh sirf ek ek mard aur ek ek

(1.) Rúm. 13 : 5 ; Tít. 3 : 1.
(2.) 1 Pat. 2 : 13, 14, 16.
(3.) Rúm. 13 ; 1 ; Amál 25 : 10, 11.
(4.) 2 This. 2 : 4 ; Mush. 13 : 15—18.

ạurat ke darmiyán munásib hai; aur rawá nahín̲ hai, ki koí mard ek se ziyáḍa ạuraten̲, yá koí ạurat ek se ziyáda mard, ek hí waqt rakhe.[1]

II. Byáh shauhar aur jorú kí tarfain kí madad ke liye;[2] halál aulád se insán kí, aur pák tuḳhm se kalísyá kí taraqqí ke liye;[3] aur nápákí kí mumánaạt ke liye,[4] muqarrar kiyá gayá hai.

III. Byáh sab qism ke logon̲ ko, jo soch samajhke qaul bándhne ke qábil hon̲, rawá hai;[5] magar Masíhíon̲ par farz hai, ki sirf Ḳhudáwand men̲ byáh karen̲.[6] Is liye unhen̲, jo sachche sudhare mazhab ká iqrár karte hain̲, munásib

(1.) 1 Kar. 7 : 2 ; Mar. 10 : 6—9.
(2.) Paid. 2 : 18.
(3.) Mal. 2 : 15.
(4.) 1 Kar. 7 : 2, 9.
(5.) 1 Tim. 4 : 3 ; Paid. 24 : 57, 58.
(6.) 1 Kar. 7 ; 39.

nahín̲ hai, ki káfiron̲, Rúmí Pápá ke pairauon̲, aur dúsre but-paraston̲ ke sáth byáh karen̲; aur na Ḳhudá-paraston̲ ko lázim hai, ki mashhúr badmáshon̲ yá makrúh bidạtíon̲ ke sáth byáh karne se náhamwár júe men̲ jute jáen̲.[1]

IV. Ḳhweshí aur qarábatí rishte ke un darjon̲ ke andar, jo Kalám men̲ manạ hain̲, byáh karná jáiz nahín̲ hai;[2] aur aisá harám byáh, na ádmí ke kisí qánún se, na tarfain kí razámandí se, rawá ho saktá hai, yahán̲ tak ki wuh shauhar aur jorú ke taur par ek hí sáth rahen̲.[3] Rawá nahín̲ hai, ki mard apní jorú ke ḳhweshí rishtadáron̲ men̲ se aisí nazdíkíon̲ ke sáth byáh kare, jo us ke liye apne ḳhweshí rishtadáron̲ men̲ rawá nahín̲ hai; yá

(1.) 2 Kar. 6 : 14; Paid. 34: 14; Ḳhur. 34: 16; 1 Sal. 11 : 4; Nah. 13 : 25—27.
(2.) Ahbár 18 báb; 1 Kar. 5 : 1.
(3.) Mar. 6 : 18; Ahbár 18 : 24—28.

ạurat apne shauhar ke ḳhweshí rishtadároṉ meṉ se aise nazdíkíoṉ ke sáth byáh kare, jo us ke liye apnoṉ meṉ se rawá nahíṉ hai.[1]

V. Agar zinákárí aur harámkárí qaul o qarár ke bạd sarzad hoke byáh se peshtar fásh ho jáe, to yih bequsúr taraf i sání ke liye wájib báịs hai, ki qaul o qarár ko mansúḳh kare.[2] Aur agar byáh ke bạd zinákárí sarzad ho, to bequsúr taraf i sání ko rawá hai, ki taláq ká muqaddama járí kare,[3] aur taláq ke bạd, qásir ko goyá murda samajhke, dúsre ke sáth byáh kare.[4]

VI. Agarchi insán kí ḳharábí aisí hai, ki wuh dalíleṉ khojne ko taiyàr hai, táki unheṉ náhaqq judá kare, jinheṉ Ḳhudá

(1.) Ahbár 20 : 19—21.
(2.) Matí 1 : 18—20.
(3.) Matí 5 : 31, 32.
(4.) Matí 19 : 9 ; Rúm. 7, 2, 3.

ne byáh men̲ joṛ diyá hai; tau bhí sirf zinákárí, yá aisá qasdí taṛk, jis ká ịláj na kalísyá na mulkí hákim kisí tarah se kar sake, byáh ke band ko toṛne ká wájib sabab hai;[1] aur is men̲ ek záhirí aur báqáịda taríq mánná zarúr hai; aur un logon̲ ko, jo us se nisbat rakhte hain̲, un kí marzí aur ạql par, unhín̲ ke muqaddame kí bábat, na chhoṛná cháhiye.[2]

—o—

PACHÍSWÁN̲ BÁB.

Kalísyá ke bayán men̲.

I. Mutlaq, yạne, ạmm kalísyá, jo nádídaní hai, sáre barguzídon̲ par, jo Masíh us ke sar ke taht men̲ jamạ húe, yá hote, yá honge, mushtạmil hai; aur wuh us kí zauja, jism aur mạmúrí hai, jo kull ko kull men̲ bhartá hai.[3]

(1.) Matí 19: 8; 1 Kar. 7: 15; Matí 19: 6.
(2.) Ạzrá 10: 3. [23, 27, 32.
(3.) Afs. 1: 10, 22, 23; Kal. 1: 18; Afs. 5:

II. Záhirí kalísyá, jo Injíl ke taht meṉ mutlaq yạne, ạmm bhí hai, aur na ek qaum par munhasar hai, jaisí áge sharíạt ke taht meṉ thí, un sabhoṉ se murád hai, jo tamám dunyá meṉ sachche mazhab ke muqirr haiṉ,[1] mạ un kí aulád;[2] aur wuh Ḳhudáwand Ị́sá Masíh kí bádshá-hat;[3] aur Ḳhudá ká ghar aur ḳhandán hai,[4] jis ke báhar, mạmúlí taríq ke ba-mújib, naját muhál hai.[5]

III. Is záhirí kalísyá i mutlaq ko, Masíh ne, is zindagí meṉ, dunyá kí intihá tak, muqaddasoṉ ko jamạ karne aur árásta karne ke liye, ḳhádimoṉ, kalám aur zawábit i Iláhí ko baḳhshá hai; aur apní

(1.) 1 Kar. 1 : 2; 12 : 12, 13; Zab. 2 : 8; Rúm. 15 : 9, 10, 11, 12.
(2.) 1 Kar. 7 : 14; Ạmál 2 : 39; Paid. 17 : 7; Rúm. 11 : 16; Gal. 3 : 7, 9, 14; Rúm. 5 báb.
(3.) Mat. 13 : 47; Yas. 9 : 7.
(4.) Afs. 2 : 19; aur 3 : 15; Ams 29 : 18.
(5.) Ạmál 2 : 47.

huzúrí aur Rúh se, apne iqrár ke bamújib, in wasílon ko is kám ke liye muassir kartá hai.[1]

IV. Yih kalísyá i mutlaq kisí zamáne men ziyáda aur kisí men kam záhir húí hai.[2] Aur alag alag kalísyáen, jo us ke ạzá hain, jis qadr un men Injíl kí tạlím kam yá ziyáda safáí se sikhláí aur ạzíz rakhí jatí hai, aur us kí rasmen istịmál kí játín, aur ạmm ịbádat kam yá ziyáda ḳhális hotí hai, us qadr kam yá ziyáda sáf aur suthrí ṭhahartí hain.[3]

V. Sab se sáf kalísyáen, jo ásmán ke tale hain, ámezish aur galatí ke qábil hain;[4] aur bạzí aisí ḳharáb ho gaí hain,

---

(1.) Afs. 4 : 11, 12, 13 ; Yas. 59 : 21 ; Mat. 28 : 19, 20.

(2.) Rúm. 11 : 3, 4 ; Mush. 12 : 6, 14 ; Ạmál 9 : 31.

(3.) 1 Kar 5 : 6, 7 ; Mush dúsrá aur tísrá báb.

(4.) 1 Kar. 13 : 12 ; Mat. 13 : 24—30, 47 ; Mush. dúsrá aur tísrá báb.

ki wuh na Masíh kí kalísyáen̲, balki Shaitán ke majmạ ṭhahar gaí hain̲.[1] Tau bhí hamesha ek kalísyá zamín par báqí rahegí, ki Ḳhudá kí ịbádat, us kí marzí ke mutábiq, kare.[2]

VI. Ḳhudáwand Ịsá Masíh ke siwá kalísyá ká aur koí Sar nahín̲ hai.[3] Aur Rúmí Pápá kisí súrat se us ká sar nahín̲ ṭhahar saktá hai; balki wuh Masíh ká Muḳhálif, Mard i Gunáh, aur Ibn i Halákat hai, jo kalísyá men̲ barḳhiláf Masíh ke, aur sab kuchh ke, jo Ḳhudá kahlátá hai, apne taín̲ bálá kartá hai,[4]

(1.) Mush. 18 : 2 ; Rúm. 11 : 18, 19, 20, 21, 22.
(2.) Mat. 16 : 18 ; Zab. 102 : 28 ; Mat. 28 : 19, 20.
(3.) Kal. 1 : 18 ; Afs. 1 : 22.
(4.) Mat. 23 : 8. 9, 10 : 2 This. 2 : 3, 4.

CHHABBI'SWA'N BA'B.

Muqaddason kí Sharákat ke bayán men.

I. Sab muqaddas log, jo apne Sar Ísá Masíh ke sath, us kí Rúh aur ímán kí marifat se, paiwand kie gae hain, us ke sáth us kí fazílaton, azíyaton, maut, jí uṭhne aur jalál men sharákat rakhte hain,[1] aur ápas men mahabbat se paiwand hokar ek dúsre kí nimaton aur fazílaton men sharík hote hain:[2] aur unhen wuh ámm o khháss farz, jo ápas ke rúhání aur jismání fáide ke báis hon, adá karná lázim hai.[3]

II. Jo muqaddas hone ká iqrár karte hain, un ko cháhiye, ki Khudá kí ibádat men, aur dúsre aise rúhání kámon ke

(1.) 1 Yúh. 1: 3 ; Afs. 3 : 16, 17 ; Yúh. 1 : 16 ; Phil. 3 : 10.
(2.) Afs. 4 : 15, 16. [16. 17, 18.
(3.) 1 This. 5 : 11, 14 ; Gal. 6 : 10 ; 1 Yúh. 3 :

karne men̠, jo ápas kí taraqqí ke báịs hon̠,[1] aur baqadr har ek kí qábilíyat aur hájat ke ek dúsre kí jismání ihtiyájon̠ ke rafạ karne men̠, pák mel o sharákat rakhen̠. Aur yih sharákat, jahán̠ tak ki Ḳhudá qábú baḳhshe, un sabhon̠ ke sáth, jo har kahín̠, Ḳhudáwand Ịsá ká nám lete hain̠, rakhná cháhiye.[2]

III. Yih sharákat, jo muqaddas log Masíh ke sáth rakhte hain̠, unhen̠ na kisí súrat se us kí Ulúhíyat kí máhiyat men̠ sharík, aur na kisí bát men̠ us ke barábar kar detí hai: aur in do báton̠ men̠ se kisí ko haqq kahná bedíní aur kufr-goí hai.[3] Aur wuh sharákat, jo wuh muqaddas hoke ek dúsre ke sáth

(1.) Ịbr. 10 : 24, 25 ; Ạmál 2 : 42, 46 ; Yas. 2 : 3 ; 1 Kar. 11 : 20.
(2.) 1 Yúh. 3 : 17 ; Ạmál 11 : 29, 30 ; 2 Kar. 8 aur 9 báb.
(3.) Kal. 1 : 18 ; 1 Kar. 8 : 6 ; Zab. 45 : 7 ; 1 Tim. 6 : 16.

rakhte hain̲, us dạwe ko jo har ek ádmí apne mál asbáb par rakhtá hai, na mansúḳh kartí, na ghaṭátí hai.[1]

—o—

SATTÁÍSWÁN̲ BÁB.

Ụhúd i baiạt ke bayán men̲.

I. Ụhúd i baiạt ạhd i fazl ke muqaddas nishán aur muhren̲ hain̲,[2] jinhen̲ Ḳhudá ne áp hí muqarrar kiyá hai,[3] táki Masíh ko aur us ke fáidon̲ ko záhir karen̲ ; aur hamárá baḳhra us men̲ sábit karen̲ ;[4] aur is ke siwá kalísyá aur báqí dunyá ke logon̲ ke bích záhirí farq ḍálen̲ ;[5] aur unhen̲ sanjídagí se targíb den̲, ki Masíh men̲ Ḳhudá kí, us ke kalám ke mutábiq, tábịdárí karen̲.[6]

(1.) Ạmál 5 : 4.
(2.) Rúm. 4 : 11 ; Paid. 17 ; 7.
(3.) Matí, 28 : 19 ; 1 Kar. 11 : 23.
(4.) 1 Kar. 10 : 16 ; 11 ; 25, 26 ; Gal. 3 : 27.
(5) Ḳhur. 12 : 48 ; 1 Kar. 10 : 21.
(6.) Rúm. 6 : 3, 4 ; 1 Kar. 10 : 2, 16.

II. Har ek ạhd i baiạt men bích nishán ke aur us ke, jis ká wuh nishán hai, ek rúhání nisbat yá ḳháss rishta hai; jis se yih hotá hai, ki ek ke nám o ásár dúsre ko mahsúb hote hain.[1]

III. Jab ụhúd i baiạt ká wájib istịmál hotá hai, tab jo fazl un men, yá un ke wasíle se zahir kiyá játá hai, so un kí kisí andarúní qúwat se nahín diyá játá hai; aur kisí ạhd i baiạt kí tásír us ke sarbaráhkár kí díndárí yá iráde par mauqúf nahín hai,[2] balki Rúh ke kám[3] aur sarbaráhí ke kalám par, jis men, us ke istịmál ke amr ke sáth, láiq lenewálon ke fáide ká wạda hai.[4]

IV. Hamáre Ḳhudáwand Masíh se Injíl men faqat do ụhúd i baiạt ṭhahráe

---

(1.) Paid. 17 : 10; Mat. 26 : 27, 28; Tít. 3 : 5.
(2.) Rúm. 2 : 28, 29; 1 Pat. 3 : 21.
(3.) Mat. 3 : 11; 1 Kar. 12 : 13.
(4.) Mat. 26 : 27, 28; 28 : 19.

gae hain̲, yạne, Baptismá aur Ạshá i Rabbání: aur in donon̲ men̲ se kisí kí sarbaráhí kisí shaḳhs se na ho, magar kalám ke ḳhádim se, jo wájib taur par maḳhsús kiyá gayá ho.[1]

V. Purání Wasíyat ke ụhúd i baiạt, un rúhání báton̲ ke haqq men̲, jo un ke wasíle se bayán o záhir kí gaín̲, máhiyat men̲ Naí Wasíyat ke se the.[2]

—o—

AṬHÁÍSWÁN̲ BÁB.

Baptismá ke bayán men̲.

I. Baptismá Naí Wasíyat ká ek ạhd i baiạt hai, jo Ị́sá Masíh ká ṭhahráyá húá hai;[3] faqat is liye nahín̲, ki baptismáyá húá shaḳhs sanjída taur par záhirí kalís-

(1.) Mat. 28 : 19 ; 1 Kar. 11 : 20, 23 ; 1 Kar. 4 : 1 ; Ịbr. 5 : 4.
(2.) 1 Kar. 10 : 1, 2, 3, 4 ; 1 Kar. 5 : 7, 8.
(3.) Mat. 28 : 19 ; Mar. 16 : 16.

yá men dákhil ho;[1] balki is liye bhí, ki wuh us shakhs ke wáste ahd i fazl,[2] us ke Masíh men paiwand hone,[3] nauzádagí,[4] gunáhon kí bakhshish,[5] aur hayát kí tázagí men chalne ke liye us ke, Masíh ke wasíle se, apne taín Khudá ke hawále karne ká nishán aur muhr ho:[6] aur yih ahd i baiat, Masíh hí ke muqarrar karne se, kalísyá men dunyá kí intihá tak járí rahegá.[7]

II. Wuh unsur, jis ká istimál is ahd i baiat men karná cháhiye, pání hai, jis se mauzú i rasm ko, Báp, aur Bete, aur Rúh-ul-Quds ke nám se, Injíl ke kisí

(1.) 1 Kar. 12 : 13 ; Gal. 3 : 27, 28.
(2.) Rúm. 4 : 11 ; Kal. 2 : 11, 12.
(3.) Gal. 3 : 27 ; Rúm. 6 : 5.
(4.) Tít. 3 : 5.
(5.) Amál 2 : 38 ; Mar. 1 : 4 : Amál 22 : 16.
(6.) Rúm. 6 : 3, 4.
(7.) Mat. 28 : 19, 20.

ḳhádim ke wasíle, jo sharạan us ke liye buláyá jáe, baptismáná hai.[1]

III. Us shaḳhs ko pání men̲ ḍubáná zarúr nahín̲ hai; balki us par pání ḍhálne yá chhiṛakne se, baptismá ká wájib ṣaranjám hotá hai.[2]

IV. Na sirf unhen̲, jo haqíqatan Masíh ke ímándár o farmán̲bardár hone ká iqrár karte hain̲,[3] balki un tiflon̲ ko, jin ká báp yá mạ́, yá donon̲ wálidain ímándár hain̲, baptismá dená cháhiye.[4]

V. Agarchi is rasm kí hiqárat karná, yá us se gáfil rahná baṛá gunáh hai;[5]

(1.) Ạmál 10: 47; 8: 36, 38; Mat. 28: 19.
(2.) Ạmál 2: 41; 16: 33; Mar. 7: 4; Ịbr. 9: 10, 19, 20, 21.
(3.) Mar. 16: 15, 16; Ạmál 8: 37.
(4.) Paid. 17: 7, 9; Gal. 3: 9, 14; Rúm. 4: 11, 12; Ạmál 2: 38, 39; 16: 14, 15, 33; Kal. 2: 11, 12; 1 Kar. 7: 14; Mat. 28: 19; Mar. 10: 13—16; Lúká 18: 15.
(5.) Lúká 7: 30; Ḳhur. 4: 24, 25, 26.

tau bhí fazl o naját us se aisá lázimí taạlluq nahín rakhte, ki bagair us ke kisí shakhs kí nauzádagí yá naját muhál ho,[1] yá sab ke sab, jo baptismá páte hain, beshubha nauzád hon.[2]

VI. Baptismá kí tásír us kí sarbaráhí kí sáạt par mahdúd nahín hai ;[3] lekin is rasm ke wájibí istịmál se jo log us fazl men hissa rakhte hain, khwáh siyáne hon, khwáh tifl, unhen Khudá kí saláh ke muwáfiq yih fazl i mauúd na faqat darpesh kiyá játá, balki us ke waqt i muạiyan men Rúh-ul-Quds se un par záhir o ạtá kiyá játá hai.[4]

VII. Baptismá ke ạhd i baiạt kí sar-

(1.) Rúm. 4 : 11 ; Ạmál 10 : 2, 4, 22, 31, 45, 47.
(2.) Ạmál 8 : 13, 23.
(3.) Yúh. 3 : 5, 8.
(4.) Gal. 3 : 27 ; Afs. 5 : 25, 26 ; Ạmál 2 ; 38, 41.

baráhí kisí shaḳhs ke haqq men̲ sirf ek hí martaba rawá hai.[1]

—o—

UNTÍSWÁN̲ BÁB.

Ąṣhá i Rabbání ke bayán men̲.

I. Hamáre Ḳhudáwand Ị́sá ne, jis rát wuh pakaṛwáyá gayá, apne jism aur ḳhún ká ąhd i baiąt, jise Ąshá i Rabbání kahte hain̲, muqarrar kiyá, ki us kí kalísyá men̲ jahán kí áḳhir tak máná jáe; táki us ke apní maut men̲ apne taín̲ qurbán karne kí abadí yádgárí ká, aur us ke sab fáide sachche ímándáron̲ par muhr karne ká, aur un kí rúhání ḳhurák aur Masíh men̲ baṛhne ká, aur un ko, un sab báton̲ men̲, jo us ke haqq men̲ un par farz hain̲, ziyáda mashgúl karne ká

(1.) Tít. 3 : 5.

wasíla ho; aur us sharákat ká, jo wuh us ke majází jism ke ạzá hoke, us ke sáth aur ek dúsre ke sáth rakhte hain, band aur baiạna ṭhahare.[1]

II. Is ạhd i baiạt men na Masíh apne Báp ke huzúr men guzráná játá hai, na zindon yá murdon ke gunáhon kí magfirat ke liye koí haqíqí qurbání hotí hai;[2] balki faqat us ke apne taín, áp hí se, salíb par, sabhon ke liye, ek hí dafạ qurbán karne kí yádgárí, aur us ke liye Khudá kí sárí mumkin tạríf kí rúhání niyáz hai;[3] aur yún Pápáí misse ká qurbán, jaise wuh use kahte hain, Masíh kí mujarrad qurbání ko, jo barguzídon ke sáre gunáhon ká akelá kafára hai, niháyat nafratí nuqsán pahunchátá hai.[4]

(1.) 1 Kar. 11 : 23, 24, 25, 26; 10 : 16, 17, 21; [12 : 13.
(2.) Ibr. 9 : 22, 25, 26, 28.
(3.) Mat. 26 : 26, 27; Lúká 22 : 19, 20.
(4.) Ibr. 7 : 23, 24, 27; 10 : 11, 12, 14, 18.

III. Khudáwand Ísá ne, is zábite men, apne khádimon ko muqarrar kiyá hai, ki us kí taiyun ká kalám logon par záhir karen; aur duá mángke, aur máddon, yane, roṭí aur angúrí sharáb par barakat cháhke, ek muqaddas istimál ke liye un ko mamúlí kám se alag karen; aur roṭí leke toren, aur piyála leke, aur áp bhí hissa páke, sharíkon ko donon den;[1] magar aur kisí ko nahín, jo us waqt majlis men házir na ho.[2]

IV. Poshíde misse, aur qasís yá aur kisí shakhs ká is ahd i baiat ko tanhá lená;[3] piyále ko logon se dareg rakná;[4]

(1.) Mat. 26: 26, 27, 28; Mar. 14: 22, 23, 24; Lúká 22: 19, 20; 1 Kar. 11: 23—27.

(2.) Amál 20: 7; 1 Kar. 11: 20.

(3. 4) Kyúnki kalám i Iláhí ke kisí hisse men, khwáh talím khwáh namúne ke taur par, aisí báton ke zikr ká sáya bhí nahín páyá játá hai. Chunánchi un maqámon ko, jin men is zábite ká mazkúr hai, dekh lo; un men ke bahut bhárí aur zurúrí úpar iqtibás kie gae hain.

máddon kí parastish karná, unhen uṭháná, aur sijda ke wáste cháron taraf phiráná; aur unhen kisí díní kám ke baháne se rakh lená;—yih sab báten is ạhd i baiạt kí ḳhássiyat aur Masíh kí taạiyun ke ḳhiláf hain.[1]

V. Is ạhd i baiạt ke záhirí mádde, jo Masíh ke muạiyan kie húe kámon ke liye sharạan alag kie gae hain, Masíh i maslúb se aisí nisbat rakhte hain, ki sachái se, aur tau bhí sirf rasmí taur par, wuh kabhí kabhí wahí chízen jin kí wuh ạlámaten hain, yạne, Masíh ká badan aur lahú, kahláte hain;[2] tau bhí, wuh az rú i máhiyat o zát ke haqíqatan sirf roṭí aur angúrí sharáb, jaise áge the, waise hí bane rahte hain.[3]

(1.) Mat. 15 : 9.
(2.) Mat. 26 : 26, 27, 28.
(3) 1 Kar. 11 : 26, 27.

VI. Wuh tạlím, jis ke bamújib roṭí aur sharáb kí máhiyat, qasís ke niyáz karne, yá kisí aur tarah se, Masíh ke jism aur ḳhún kí máhiyat se mubaddal ho játí hai, aur aksar tabdíl i máhiyat kahlátí hai, so faqat Pák Nawishton̲ ke nahín̲, balki ạmm fahm o ạql ke bhí ḳhiláf hai; aur is ạhd i baiạt kí ḳhássiyat ko nest kar ḍáltí hai; aur gúnágún wahmon̲, balki makrúh butparastíon̲ ḳá báis ho rahí hai.[1]

VII. Láiq lenewále, jis waqt ki is ạhd i baiạt ke záhirí máddon̲ men̲ sharík hote hain̲,[2] us waqt bátin men̲, ímán ke wasíle se, haqíqatan aur yaqínan, tau bhí nafsání aur jismání taur par nahín̲, lekin rúhání taur par, Masíh i maslúb aur us kí maut ke tamám fáidon̲ ko páke un se

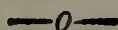
(1.) Ạmál 3: 21 ; 1 Il: Kar. 24, 25, 26; Lúká 24: 6, 39.
(2.) 1 Kar. 11: 28; 5: 7, 8.

khurák hásil karte hain: ki Masíh ká jism aur khún us waqt jismání yá nafsání taur par na to us roṭí aur sharáb ke bích men, aur na us ke sáth, aur na us ke andar hain; par tau bhí haqíqatan rúhání hí taur par is rasm men is qadr un lenewálon ke ímán par záhir hai, jis qadr yih mádde áp un ke záhirí hawáss par wázih hain.[1]

VIII. Jáhil aur sharír log, agarchi is ahd i baiat ke záhirí mádde páen, tau bhí jis chíz par yih mádde ishára karte hain, us ko nahín páte: lekin apne náláiq áne se Khudáwand ke jism aur khún ká gunáh karte, aur apne úpar gazab láte hain. Is liye tamám jáhil o bedín log, jaise ki wuh Khudáwand kí sharákat ke liye mustaidd nahín, waise hí us ke dastarkhawán ke láiq nahín hain; aur jab

(1.) 1 Kar. 10 : 16; 10: 3, 4.

tak aise rahen, tab tak bajuz Masíh ke khiláf bare gunáh karne ke, in pák rázon men sharík nahín ho sakte,[1] na koí unhen dákhil kar sakte hain.[2]

TÍSWÁN BÁB.

Kalísyáí Malámaton ke bayán men.

I. Khudáwand Ísá ne, apní kalísyá ká Bádsháh aur Sar hoke, kalísyáí uhdadáron ke háth men, mulkí hákim se alag, ek hukúmat muqarrar kí hai.[3]

II. In uhdadáron ko ásmán kí bádsháhat kí kunjián sompí gaí hain, jin ke

(1.) 1 Kar. 11 : 27, 29 ; 2 Kar. 6 : 14, 15, 16 ; 1 Kar. 10 : 21.
(2.) 1 Kar. 5 : 6, 7, 13 ; 2 This. 3 : 6, 14, 15 ; Mat. 7 : 6.
(3.) Yas. 9 : 6, 7 ; 1 Tim. 5 : 17 ; 1 This. 5 : 12 ; 1 Kar. 12 : 28 ; Zab. 2 : 6, 7, 8, 9 ; Yúh. 18 : 36.

sabab se gunáh kí bakhshish o muáḳhaze par, aur kalám o malámaton̲ se betauba logon̲ par is bádsháhat ko band karne ká, aur bawasíle Injíl ke istịmál ke, aur malámaton̲ se ḳhalás karne ke, táib gunahgáron̲ ke liye usí bádsháhat ká darwáza, bamauqạ, ḳhol dene ká unhen̲ iḳhtiyár hai.[1]

III. Kalísyáí malámaten̲, taqsírwár bháíon̲ ke phiráne aur sudhárne aur phir dúsron̲ ko waisí taqsíron̲ se báz rakhne, aur us ḳhamír ko, jis se tamám loị sháyad ḳharáb ho jáe, nikálne ke liye, aur Masíh kí ịzzat, aur Injíl ke pák iqrár ko sábit rakhne, aur Ḳhudá ke gazab ṛokne ke liye, zarúr hain̲ ; kyún̲ki agar kalísyá us ke ạhd ko, aur us kí muhron̲ ko, mashhúr o gardankash taqsírwáron̲ se

(1) Mat. 16: 19; 18: 17, 18; Yúh. 20: 21, 22, 23; 2 Kar. 2: 6, 7, 8.

palíd hone de, to Khudá ká gazab wájbí se us par názil ho saktá.[1]

IV. In murádon ko bakhúbí hásil karne ke liye kalísyá ke uhdadáron ko cháhiye, ki taqsírwár ko, us kí taqsír o sazáwárí ke bamújib, yá use nasíhat karen, yá ek muddat tak use Ashá i Rabbání ke ahd i baiat se roken, yá kalísyá se bilkull khárij kar den.[2]

—o—

EKTÍSWÁN BÁB.

Sinadon aur Kaunsilon ke bayán men.

I. Kalísyá kí bihtar hukúmat aur ziyáda tarraqí ke wáste munásib hai, ki aisí majlisen hon, jinhen Sinad aur Kaun-

---

(1.) 1 Kar. 5 báb sarásar: 1 Tim. 5 : 20; Mat. 7 : 6; 1 Tim. 1 : 20; Yahúdáh 23; 1 Kar. 11 : 27—34.

(2) 1 This. 5 : 12; 2 This 3 : 6, 14; 1 Kar. 5 : 4, 5, 13; Mat. 18 : 17; Tít. 3 : 10.

sil kahte haiṉ;[1] aur jo alag alag kalísyáoṉ ke názir aur dúsre ụhdadár haiṉ, un par, un ke ụhde aur us iḳhtiyár ke sabab se, jo Masíh ne unheṉ, nuqsán ke liye nahíṉ, balki taraqqí ke liye diyá hai, farz hai, ki aisí majliseṉ muqarrar kareṉ;[2] aur jab jab kalísyá ke liye mufíd jáneṉ, tab tab uṉ meṉ ikaṭṭhe hoṉ.[3]

II. Sinadoṉ aur Kaunsiloṉ par farz hai, ki díní qaziyoṉ aur zamír ke muqaddamoṉ ko, az rú i apní ḳhidmat ke, chukáweṉ; aur Ḳhudá kí ạmm ịbádat aur us kí kalísyá kí hukúmat ko baḳhúbí tartíb dene ke wáste qánún o ahkám ṭhahráeṉ; aur bad-intizámí ke muqaddamoṉ kí faryád sunkar iqtidár se un ká faisala kareṉ: aur lázim hai, ki yih

(1.) Ạmál 15 : 2, 4, 6.
(2.) Ạmál 15 báb.
(3.) Ạmál 15 : 22, 23, 25.

infisál o ahkám basharte ki Ḳhudá ke kalám ke mutábiq hon̲, takrím o tábịdárí se qabúl kie jáen̲; na faqat is liye ki kalám ke mutábiq hain̲, balki us iqtidár ke sabab se bhí, jis se wuh ṭhahráe gae hain̲; chunánchi wuh Ḳhudá ká intizám hai, jo us ke kalám men̲ isí kám ke liye muqarrar kiyá gayá hai.[1]

III. Sárí Sinaden̲ aur Kaunsilen̲, kyá ḳhass kyá ạmm, Hawáríon̲ ke zamáne ke bạd se, saho karne ke qábil hain̲, balki bahuteríon̲ ne saho kiyá hai; is liye na cháhiye, ki ham un ko apne ímán o ạmál ka qánún banáẹn̲, lekin in donon̲ báton̲ men̲ unhen̲ madadgár samajhṇá munásib hai.[2]

IV. Sinadon̲ aur Kaunsilon̲ ko muná-

(1.) Ạmál 16 : 4 ; 15 : 15, 19, 24, 27, 28, 29, 30, 31 ; Mat. 18 : 17, 18, 19, 20.
(2.) Ạmál 17 : 11 ; 1 Kar. 2 : 5 ; 2 Kar. 1 : 24 ; Afs. 2 : 20.

sib nahíṉ hai, ki siwá kalísyáí kám ke aur kám meṉ háth ḍáleṉ, yá faisala kareṉ; aur na kisí mulkí hukúmat ke károbár meṉ daḳhl deṉ, magar ḳháss muqaddamoṉ meṉ farotaní ke sáth ąrzí kí ráh se, yá jab hákim un se talab kare, tab zamír kí rafą i shakk ke liye mashwarat kí ráh se.[1]

—o—

BATTÍSWÁṈ BÁB.

MURDOṈ KÍ HÁLAT AUR QIYÁMAT KE BAYÁN MEṈ.

I. Ádmíoṉ ke badan, maut ke bąd, ḳhák meṉ milke saṛ játe haiṉ;[2] lekin un kí rúheṉ (jo na martíṉ, na sotíṉ, balki gair-fání hastí rakhtí haiṉ) fauran Ḳhudá

(1.) Lúká 12 : 13, 14 ; Yúh. 18 : 36.
(2.) Paid. 3 : 19 ; Ąmál 13 : 36.

ke pás, jis ne unhen diyá, phir játí hain.[1] Tab sádiqon kí rúhen pákízagí men kámil banke, aur aflák i bálá men dakhl páke, wahán apne badanon kí púrí khalásí kí muntazir hoke, roshní o jalál men Khudá kí dídár pátí hain.[2] Aur badon kí rúhen dozakh men dálí játí hain, jahán wuh azáb aur niháyat andhere men bare din kí adálat ke liye rakhí rahtí hain.[3] Un rúhon ke wáste, jo apne badanon se judá kí gaí hain, in do maqámon ke siwá Pák Nawishte aur kisí ká zikr nahín karte hain.

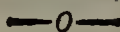
II. Ákhirí din men jo zinda páe jáenge, so na marenge, lekin mubaddal ho jáenge:[4] aur sab murde inhín jismon

---

(1.) Lúká 23 : 43 ; Wáiz 12 ; 7.
(2.) Ibr. 12 : 23 ; Fil. 1 : 23 ; 1 Yúh. 3 : 2 ; 2 Kar. 5 : 1, 6, 8.
(3.) Lúká 16 · 23, 24 ; Yahúdáh 6, 7.
(4.) 1 This. 4 : 17 ; 1 Kar. 15 : 51, 52.

men, na dúsron men agarchi un kí sifaten aur tarah kí hongí, uṭháe jáenge; aur apní apní rúhon se wuh hamesha mile rahenge.[1]

III. Nárástoṇ ke badan, Masíh kí qudrat se, ruswáí ke liye uṭháe jáenge; sádiqon ke badan, us kí Rúh se, ịzzat ke liye uṭháe jáenge, aur us hí ke jalálí badan ke muwáfiq kie jáenge.[2]

TAINTÍSWAṈ BÁB.

ÁḲHIRÍ ĄDÁLAT KE BAYÁN MEN.

I. Ḳhudá ne ek din muqarrar kiyá hai, jis men wuh, rástí se, Ịsá Masíh kí maṛifat,[3] jise Báp ne kull iqtidár o ạdálat saump dí hai,[4] jahán kí ạdálat karegá.

(1.) Aiyúb 19 : 26, 27 ; 1 Kar. 15 : 42, 43, 44.
(2.) Ąmál 24 : 15 ; Yúh. 5 : 28, 29 ; Fil. 3 : 21.
(3.) Ąmál 17 : 31.
(4.) Yúh. 5 : 22, 27.

Us din na sirf bargashta firishton̲ kí ạdálat kí jáegí;[1] balki wuh sab, jo zamín par zinda rahe the, Masíh kí masnad ke áge házir honge, táki apne ḳhiyálon̲, báton̲ aur kámon̲ ká hisáb den̲, aur jo kuchh unhon̲ ne badan men̲ kiyá ho, ḳhwáh nek, ḳhwáh bad, us ke mutábiq páen̲.[2]

II. Ḳhudá ne yih din is liye muqarrar kiyá hai, ki barguzídon̲ kí abadí naját se, apní mihrbání ká jalál,[3] aur mardúdon̲ par, jo sharír aur náfarmán hain̲, fatwá dene se, apne insáf ká jalál, záhir kare.[4] Kyún̲ki us waqt sádiq log, hayát i abadí men̲ dáḳhil hoke, wuh kámil ḳhushí o tázagí páenge, jo Ḳhudáwand ke huzúr

---

(1.) 1 Kar. 6 : 3 ; Yahúdáh 6 ; 2 Pat. 2 : 4.
(2.) 2 Kar. 5 : 10 ; Wáiẓ 12 : 14 ; Rúm. 2 : 16 ; 14 : 10, 12 ; Mat. 12 : 36, 37.
(3.) Rúm. 9 : 23 ; Mat. 25 : 21.
(4.) Rúm. 2 : 5, 6 ; 2 This. 1 : 7, 8 ; Rúm. 9 : 22.

se sádir hogí.[1] Lekin sharír log, jo Ḳhudá ko nahín pahchánte, aur Ísá Masíh kí Injíl ko nahín mánte, abadí ạzáb men ḍále jáenge, aur Ḳhudáwand ke huzúr aur us kí qudrat ke jalál se abadí halákat kí sazá páenge.[2]

III. Jaise Masíh kí marzí hai, ki ham yaqínan jánen, ki ek ạdálat ká din hogá, táki sab ádmí gunáh se ḍaren, aur Ḳhudá-tars apní musíbaton men ziyáda tasallí páen;[3] waise hí yih bhí us kí marzí hai, ki yih din ádmíon par záhir na ho, táki wuh salámatí ká sárá nafsání bharosá dúr karke, hamesha chaukas rahen; kyúnki wuh nahín jánte hain, ki Ḳhudáwand kis ghaṛí áegá; aur hamesha yih kahne

(1.) Mat. 25 : 31, 32, 33, 34; Ạmál 3 : 19; 2 This. 1 : 7.
(2.) Mat. 25 : 41, 46; 2 This. 1 : 9; Yas. 66 : 24.
(3.) 2 Pat. 3 : 11, 14; 2 Kar. 5 : 11; 2 This. 1 : 5, 6, 7; Lúká 21 : 27, 28.

ko taiyár raheṉ, "Ai Ḳhudáwand Ịsá, á; shitábí karke á![1] Ámín."

(1.) Mar. 13 : 35, 36, 37 ; Lúká 12 : 35, 36 ; Mush. 22 : 20 ; Mat. 24 ; 36, 42, 43, 44.

Westminster Shorter Catechism,

SUWÁL O JAWÁB

I MUḲHTASAR.

—o—

1 *Suwál.* Insán kí hastí kí awwal garaz kyá hai ?

Jawáb. Ḳhudá ká ijlál karná, aur us kí suhbat meṉ tá-abad ḳhush rahná, insán kí hastí kí awwal garaz hai.

2 S. Us ke ijlál karne aur us kí suhbat meṉ ḳhush rahne ke liye Ḳhudá ne hameṉ kaun qánún i hidáyat diyá hai ?

J. Sirf Kalám-Ulláh, jo Purání aur Naí Wasíyat ke Nawishtoṉ meṉ mundaraj hai, us ke ijlál karne aur us kí suhbat meṉ ḳhush rahne ká hamáre liye qánún i hidáyat hai.

3 S. Pák Nawishte ḳháss karke kyá sikhláte hain?

J. Pák Nawishte ḳháss karke sikhláte hain, ki insán ko Ḳhudá kí bábat kyá yaqín karná cháhiye, aur Ḳhudá ne insán par kyá farẓ ṭhahráyá hai.

4 S. Ḳhudá kyá hai?

J. Ḳhudá Rúh hai, jo apní hastí, hikmat, qudrat, pákízagí, ạdl, mihrbání aur sacháí men beniháyat, azalí o abadí aur betabdíl hai.

5 S. Kyá ek ke siwá aur Ḳhudá hain?

J. Faqat ek hí zinda sachchá Ḳhudá hai.

6 S. Ulúhíyat men kitne Uqnúm hain?

J. Ulúhiyat men tín Uqnúm hain, Báp, Beṭá, aur Rúh-ul-Quds; aur yih tín ek Ḳhudá hain, máhiyat men ek hí, qudrat aur jalál men barábar.

7 S. Ḳhudá kí taqdíren kyá hain?

J. Ḳhudá kí taqdíreṉ us ká azalí iráda, us hí kí marzí ke mashware ke mutábiq, haiṉ; jis se us ne jo kuchh wáqịhotá hai, apne jalál ke liye, peshtar se muqarrar kiyá hai.

8 S. Ḳhudá apní taqdíroṉ ko kis tarah púrá kartá hai?

J. Paidáish aur intizám ke kámoṉ meṉ Ḳhudá apní taqdíroṉ ko púrá kartá hai.

9 S. Paidáish ká kám kyá hai?

J. Paidáish ká kám yih hai, ki Ḳhudá ne apne kalima i qudrat se, chha din ke ạrse meṉ, ạdam se, sárí chízoṉ ko paidá kiyá, aur sab ko bahut ḳhúb.

10 S. Ḳhudá ne insán ko kaisá paidá kiyá?

J. Ḳhudá ne insán ko nar o máda ịrfán aur sadáqat aur pákízagí meṉ apní súrat par, ḳhilqat par hukmrání ke sáth, paidá kiyá.

11 S. Ḳhudá ke intizám ke kám kyá hain̲?

J. Ḳhudá ke intizám ke kám ye hain̲, ḳi wuh kamál pákízagí hikmat aur qudrat se apne sáre maḳhlúqát kí, aur un ke sáre kámon̲ kí hifázat aur hukúmat kartá hai.

12 S. Ḳhudá ne insán ke sáth, jis hálat men̲ wuh paidá kiyá gayá, intizám ká kaun ḳháss kám kiyá?

J. Ḳhudá ne insán ko jab paidá kiyá thá, tab us ke sáth, kámil tábịdárí kí shart par, ek ạhd i hayát bándhá; aur nek o bad kí pahchán ke daraḳht se kháne kí sazá maut ṭhahrákar manạ kiyá.

13 S. Kyá hamáre pahle má báp us hálat men̲ rahe; jis men̲ paidá kie gae?

J. Hamáre pahle má báp, apní marzí kí ázádí par chhoṛe gae; phir Ḳhudá ká

gunáh karne ke sabab, us hálat se, jis meṉ wuh paidá kie gae, bargashta húe.

14 S. Gunáh kyá hai?

J. Gunáh Ḳhudá kí sharíạt se har ek námuwáfaqat, aur us ká har ek ụdúl hai.

15 S. Wuh kaun gunáh thá, jis ke sabab hamáre pahle má báp us hálat se, jis meṉ wuh paidá kie gae the, bargashta húe?

J. Wuh gunáh, jis ke sabab hamáre pahle má báp us hálat se, jis meṉ wuh paidá kie gae the, bargashta húe, un ká manạ kie húe phal ko kháná thá.

16 S. Kyá sáre insán Ádam kí pahlí ḳhatá meṉ bargashta húe?

J. Wuh ạhd Ádam ke sáth, na faqat us hí ke liye, balki us kí aulád ke wáste bándhá gayá thá; so sáre insán, jo zátí tawallud se us se paidá hote haiṉ, us meṉ

gunáh karke us kí pahlí ḳhatá men̲ us ke sáth bargashta húe.

17 S. Wuh bargashtagí insán ko kis hálat men̲ láí?

J. Wuh bargashtagí insán ko hálat i pur-gunáhí o musíbat men̲ láí.

18 S. Us hálat kí pur-gunáhí, jis men̲ insán bargashta hoke paṛá hai, kyá hai?

J. Us hálat kí pur-gunáhí, jis men̲ insán paṛá hai, yih hai; yane, Ádam kí pahlí ḳhatá kí sazáwárí, aslí sadáqat se ḳhálí honá, aur sárí tabíạt kí ḳharábí, jo aksar aslí gunáh kahlátí hai; aur wuh sab ạmálí ḳhatáen̲, jo us se sádir hotí hain̲.

19 S. Us hálat kí musíbat, jis men̲ insán paṛá hai, kyá hai?

J. Sáre insán ne apní bargashtagí se Ḳhudá kí suhbat ko kho diyá; us ke gazab aur lạnat ke níche hain̲; aur yún̲

is zindagí kí sárí musíbaton̲ ke, aur maut ke, aur jahannam ke ạzáb i abadí ke ḳhatre men̲ paṛ gae hain̲.

20 S. Kyá Ḳhudá ne sáre insán ko us gunáh aur musíbat kí hálat men̲ halák hone ko chhoṛá ?

J. Ḳhudá ne sirf apní nek marzí se bạzon̲ ko hayát i abadí ke liye azal se barguzída karke ạhd i fazl bándhá, ki unhen̲ us gunáh aur musíbat kí hálat se chhuṛáke ek fidákár ke wasíle unhen̲ naját kí hálat men̲ dáḳhil kare.

21 S. Ḳhudá ke barguzídon̲ ká fidákár kaun hai ?

J. Ḳhudá ke barguzídon̲ ká fidákár sirf Ḳhudáwand Ị́sá Masíh hai, jo Ḳhudá ká azalí Beṭá hokar insán baná ; aur yún̲ Ḳhudá aur insán do judí záton̲ aur ek hí shaḳhs men̲ húá, aur hamesha tak baná rahtá hai.

22 S. Masíh Ḳhudá ká Beṭá hokar kis tarah insán baná?

J. Masíh Ḳhudá ká Beṭá hokar yún insán baná, ki wuh haqíqí badan aur rúh i nátiq ko iḳhtiyár karke Rúh-ul-Quds kí qudrat se Maryam bákira ke haml men áyá, aur bagair gunáh ke us se paidá húá.

23 S. Masíh hamárá fidákár hokar kis kis uhde ko púrá kartá hai?

J. Masíh hamárá fidákár hokar, *Nabí, Káhin* aur *Bádsháh* ke uhdon ko, apní pasthálí aur sarfarází men, púrá kartá hai.

24 S. Masíh *Nabí* ke uhde ko kis tarah púrá kartá hai?

J. Masíh apne kalám aur Rúh ke wasíle Ḳhudá kí marzí hamárí naját ke liye záhir karne se *Nabí* ke uhde ko púrá kartá hai.

25 S. Masíh *Káhin* ke ụhde ko kis tarah púrá kartá hai?

J. Masíh yún̲ *Káhin* ke ụhde ko púrá kartá hai, ki insáf i iláhí ko rází karne, aur hamárí Ḳhudá ke sáth sulh i sání hásil karne ke liye us ne ek bár apne taín̲ qurbán kiyá; aur hamesha hamáre liye shafáạt kiyá kartá hai.

26 S. Masíh *Bádsháh* ke ụhde ko kis tarah púrá kartá hai?

J. Masíh ham ko apne tábị men̲ láne, ham par saltanat aur hamárí himáyat karne, aur apne aur hamáre dushmanon̲ ko rokne aur maglúb karne se, *Bádsháh* ke ụhde ko púrá kartá hai.

27 S. Masíh kí pasthálí kin kin báton̲ men̲ thí?

J. Masíh kí pasthálí in báton̲ men̲ thí, ki wuh paidá húá, balki kamtarín hálat men̲; sharíạt ke taht men̲ áyá; iṣ

zindagí kí musíbaton̲, Ḳhudá ke gaẓab, aur salíb kí lạnatí maut kí bardásht kí; madfún húá; aur ek muddat tak maut ke qabze men̲ rahá.

28 S. Masíh kí sarfaráẓí kin kin báton̲ men̲ hai?

J. Masíh kí sarfarází in báton̲ men̲ hai, ki wuh tísre din murdon̲ men̲ se jí uṭhá, aur ásmán par ụrúj kar Ḳhudá Báp ke dahne já baiṭhá; aur áḳharí din dunyá ká insáf karne ke liye phir áegá.

29 S. Us maḳhlasí men̲, jo Masíh ne ḳharídí hai, ham kis tarah sharík hote hain̲?

J. Us maḳhlasí men̲, jo Masíh ne ḳharídí hai, ham Rúh-ul-Quds ke ham se us ká wasl i muassir karne se sharík hote hain̲.

30 S. Rúh ham se kis tarah us maḳhlasí ká, jo Masíh ne ḳharídí hai, wasl kartí hai?

J. Rúh is tarah ham se us maḳhlasí ká, jo Masíh ne ḳharídí hai, wasl kartí hai, ki ham men̲ ímán paidá kartí, aur us ke wasíle se hamáre talab i muassir men̲ hamen̲ Masíh se milátí hai.

31 S. Talab i muassir kyá hai?

J. Talab i muassir Ḳhudá kí Rúh ká kám hai, jis se wuh ham ko hamáre gunáh aur musíbat par qáil kar, Masíh kí pahchán men̲ hamáre dil ko raushan kar, aur hamare mailán ko naupaidá karke hamen̲ rází aur qábil kartí hai, ki Í̤sá Masíh ko qabúl karen̲, jaise Injíl men̲ wuh hamáre áge pesh kiyá játá hai.

32 S. Wuh, jin ká talab i muassir hotá hai, is zinadagí men̲ kin kin nịmaton̲ men̲ sharík hote hain̲?

J. Wuh, jin ká talab i muassir hotá hai, is zindagí men̲ Tasdíq, Tabanní aur Taqdís, aur un sab nịmaton̲ men̲, jo is

zindagí men un ke sáth miltí, yá un se sádir hotí hain, sharík hote hain.

33 S. Tasdíq kyá hai?

J. Tasdíq Ḳhudá ke fazl i muft ká ek fịl hai, jis se wuh hamáre sáre gunáhon ko muạ́f kartá, aur hamen aisá qubúl kartá hai, ki goyá ham us kí nazar men sádiq hote, faqat Masíh kí sadáqat kí ḳhátir, jo ham ko mahsúb hotí, aur sirf ímán ke wasíle se hásil hotí hai.

34 S. Tabanní kyá hai?

J. Tabanní Ḳhudá ke fazl i muft ká ek fịl hai, jis se ham Ḳhudá ke farzandon ke shumár men dáḳhil kie játe, aur un ke sáre huqúq ke mustahiqq ho játe hain.

35 S. Taqdís kyá hai?

J. Taqdís Ḳhudá ke fazl i muft ká kám hai, jis se ham apní tamám sarisht men Ḳhudá kí súrat par sar i nau paidá

hote hain, aur batadríj gunáh kí nisbat marne, aur sadáqat kí nisbat jíne kí táqat páte hain.

36 S. Wuh kaun kaun nimaten hain, jo is zindagí men tasdíq, tabanní aur taqdís ke sáth miltí, yá un se sádir hotí hain?

J. Wuh nimaten, jo is zindagí men tasdíq, tabanní aur taqdís ke sáth miltí, yá un se sádir hotí hain, yih hain; yane, Khudá kí mahabbat ká tayaqqun, zamír ká árám, Rúh-ul-Quds men surúr, afzáish i fazl aur istiqámat un men ákhir tak.

37 S. Maut ke waqt ímándáron ko kaun kaun nimaten miltí hain?

J. Maut ke waqt ímándáron kí rúhen pákízagí men kámil kí játín, aur fauran jalál men dákhil hotí hain; aur un ke badan Masíh se muttahid hoke apní qabron men qiyámat tak árám karte hain.

38 S. I'mándáron̲ ko qiyámat men̲ Masíh se kaun kaun nịmaten̲ miltí hain̲?

J. Qiyámat men̲, ímándár jalál men̲ mabạús hokar insáf ke din záhiran qabúl aur muạ́f ḳie jáenge, aur tá abad Ḳhudá kí suhbat men̲ kámil saạ́dat se bahramand honge.

39 S. Ḳhudá ne insán par kyá farz ṭhahráyá hai?

J. Jo farz Ḳhudá ne insán par ṭhahráyá hai, so us kí záhir kí húí marzí kí itáạt hai.

40 S. Ḳhudá ne ibtidá men̲ kaun qánún i itáạt insán par záhir kiyá?

J. Qánún i itáạt, jo Ḳhudá ne ibtidá men̲ insán par záhir kiyá, sharạ i aḳhláqí hai.

41 S. Sharạ i aḳhláqí ká ḳhulása kis men̲ mundaraj hai?

J. Sharạ i aḳhláqí ká ḳhulása das hukmon̲ men̲ mundaraj hai.

42 S. Das hukmon̲ ká ḳhulása kyá hai?

J. Das hukmon̲ ká ḳhulása yih hai, yạne, Ḳhudáwand apne Ḳhudá ko apne sáre dil se, apní sárí ján se, apne sáre zor se, aur apní sárí samajh se piyár karná; aur apne paṛosí ko apní mánind.

43 S. Das hukmon̲ ká díbája kyá hai?

J. Das hukmon̲ ká díbája yih hai, ki Yahowáh terá Ḳhudá, jo tujhe zamín i Misr se, gulámon̲ ke ghar se nikál láyá, main̲ hún̲.

44 S. Das hukmon̲ ká díbája hamen̲ kyá sikhlátá hai?

J. Das hukmon̲ ká díbája hamen̲ sikhlátá hai, ki jab ki Ḳhudá Ḳhudáwand, aur hamárá Ḳhudá aur Fidákár hai, to

is liye us ke sáre hukmon ko mánná ham par farz hai.

45 S. Pahlá hukm kyá hai?

J. Pahlá hukm yih hai: Mere huzúr tere liye dúsrá Ḳhudá na ho.

46 S. Pahle hukm men kyá matlúb hai?

J. Pahle hukm men yih matlúb hai, ki ham Ḳhudá ko pahchánen, aur us ká iqrár karen, ki wahí akelá sachchá Ḳhudá, aur hamárá Ḳhudá hai; aur is ke mutábiq us kí ịbádat aur ijlál karen.

47 S. Pahle hukm men kyá manạ hai?

J. Sachche Ḳhudá ká inkár karná; aur use Ḳhudá, balki apná Ḳhudá samajhke us kí ịbádat aur ijlál na karná; aur wuh ịbádat aur jalál, jo sirf usí ká haqq hai, kisí dúsre ko dená, yih pahle hukm men manạ hai.

48 S. Pahle hukm ki in báton se, yane, *Mere huzúr*, hamen kyá talím i kháss miltí hai?

J. Yih báten (Mere huzúr) pahle hukm men hamen sikhlátí hain, ki Khudá, jo sab kuchh dekhtá hai, dúsre mabúd ko mánne ki khatá par nigáh kartá, aur us se niháyat náráz hotá hai.

49 S. Dúsrá hukm kyá hai?

J. Dúsrá hukm yih hai: Tú apne liye koí múrat, yá kisí chíz kí súrat, jo úpar ásmán par, yá níche zamín par, yá pání men zamín ke níche hai, mat baná: tú un ke áge mat jhuk, aur na un kí ibádat kar; kyúnki main Yahowáh terá Khudá gaiyúr Khudá hún, aur báp dádon kí badkárián un kí aulád par, jo mujh se adáwat rakhte hain, tísrí aur chauthí pusht tak pahunchátá hún; par hazáron par, jo mujhe piyár karte, aur mere

hukmoṉ ko hifz karte haiṉ, mihrbání kartá húṉ.

50 S. Dúsre hukm meṉ kyá matlúb hai?

J. Dúsre hukm meṉ yih matlúb hai, ki jo ịbádat aur díní zawábit Ḳhudá ne apne kalám meṉ muqarrar kí haiṉ, ham unheṉ qabúl kareṉ, aur máneṉ, aur ḳhális o mukammal rakheṉ.

51 S. Dúsre hukm meṉ kyá manạ hai?

J. Ḳhudá kí ịbádat múratoṉ ke wasíle se, yá aur kisí tarah se karná, jo us ke kalám meṉ muqarrar na húí, dúsre hukm meṉ manạ hai.

52 S. Dúsre hukm meṉ kaun kaun mújib mundaraj haiṉ?

J. Dúsre hukm meṉ yih mújib mundaraj haiṉ, yạne, Ḳhudá kí saltanat aur haqqdárí hamáre úpar, aur us kí gairat apní ịbádat ke liye.

53 S. Tisrá hukm kyá hai?

J. Tísrá hukm yih hai: Tú Yahowáh apne Ḳhudá ká nám befáida mat le; kyúṉki jo us ká nám befáida letá hai, Yahowáh use begunáh na ṭhahráegá.

54 S. Tísre hukm meṉ kyá matlúb hai?

J. Tísre hukm meṉ yih matlúb hai, ki ham pákízagí aur tạzím ke sáth Ḳhudá ke námoṉ, ḳhitáboṉ, sifatoṉ, kalám aur kámoṉ ká istịmál kareṉ.

55 S. Tísre hukm meṉ kyá manạ hai?

J. Kisí chíz kí, jis se Ḳhudá apne taíṉ záhir kartá hai, tahqír aur istịmál i bejá karná tísre hukm meṉ manạ hai.

56 S. Tísre hukm meṉ kaun mújib mundaraj hai?

J. Tísre hukm meṉ yih múj́ib mundaraj hai, ki har chand is hukm ke ṭálne-

wále ádmíon̲ ke ilzám se chhúṭen̲, tau bhí Yahowáh hamárá Ḳhudá unhen̲ apní rást ạdálat se bachne na degá.

57 S. Chauthá hukm kyá hai?

J. Chauthá hukm yih hai: Tú Sabat ká din pák rakhne ke liye yád kar: chha din tak tú mihnat karke apne sáre kám káj kar; lekin sátwán̲ din Yahowáh tere Ḳhudá ká sabat hai; us men̲ kuchh kám na kar, na tú, na terá beṭá, na terí beṭí, na terá gulám, na terí laundí, na terí mawáshí, aur na musáfir, jo tere pháṭakon̲ ke andar ho: kyún̲ki Yahowáh ne chhạ din men̲ ásmán aur zamín, daryá aur sab kuchh, jo un men̲ hai, banáyá, aur sátwen̲ din árám kiyá: is liye Yahowáh ne sabat ke din ko barakat dí, aur use muqaddas ṭhahráyá.

58 S. Chauthe hukm men̲ kyá matlúb hai?

J. Chauthe hukm men yih matlúb hai, ki jo kháss auqát Khudá ne apne kalám men thahráe hain, ham unhen us ke liye pák rakhen; khusúsan hafte men ek tamám din, ki us ke liye sabat i muqaddas ho.

59 S. Khudá ne sáton men se kis din ko hafte ká sabat thahráyá hai?

J. Khudá ne dunyá kí ibtidá se leke Masíh ke jí uthne tak hafte ke sátwen din ko hafte ká sabat thahráyá; aur tab se leke dunyá kí ákhir tak hafte ke pahle din ko, jo Masíhí sabat hai.

60 S. Sabat ko kis tarah makhsús karná cháhiye?

J. Sabat ko yún makhsús karná cháhiye, ki tamám din pák árám karen, balki un dunyawí kámon aur farhaton se bhí, jo aur dinon men rawá hon; aur sáre waqt ko jamáat ke sáth yá ghar

meṉ Ḳhudá kí ịbádat meṉ káṭeṉ, magar jitná kí zarúrat yá rahmat ke kámoṉ meṉ sarf karná munásib ho.

61 S. Chauthe ḥukm meṉ kyá manạ hai?

J. Chauthe hukm meṉ yih manạ hai, yạne, faráiz i matlúb ko tark karná, yá gaflat ke sáth adá karná; aur sustí se, yá kisí kám se, jo bi-záti-hi burá hai, yá apne dunyáwí shugloṉ aur farhatoṉ kí bábat nájáiz ḳhiyáloṉ, bátoṉ yá kámoṉ se us din ko záị karná.

62 S. Chauthe hukm meṉ kaun kaun músjib mundaraj haiṉ?

J. Chauthe hukm meṉ yih músjib mundaraj haiṉ, yạne, Ḳhudá ká hafte ke chha din hamáre hí shugloṉ ke liye ham ko dená; aur sátweṉ din par ḳháss dạwá karná; us hí ká namúna; aur us ká sabat ke din par barakat dená.

63 S. Pánchwáṉ hukm kyá hai?

J. Pánchwáṉ hukm yih hai: Tú apne má báp ko ịzzat de; táki terí ụmr us zamín par, jo Yahowáh terá Ḳhudá tujhe detá hai, daráz ho.

64 S. Pánchweṉ hukm meṉ kyá matlúb hai?

J. Pánchweṉ hukm meṉ yih matlúb hai, yạne, har ek kí ịzzat mahfúz rakhná, aur har ek ke rutba aur nisbat ke mutábiq, kyá baṛe, kyá chhoṭe, kyá barábar, jo jo farz hai, so adá karná.

65 S. Pánchweṉ hukm meṉ kyá manạ hai?

J. Jis ká jo rutba aur nisbat ho, us kí ịzzat aur haqq se gáfil rahná, yá un ke ḳhiláf kuchh karná, so pánchweṉ hukm meṉ manạ hai.

66 S. Pánchweṉ hukm meṉ kaun mújib mundaraj hai?

J. Wuh múјib, jo pánchwen hukm men mundaraj hai, ụmr kí darází aur iqbálmandí ká wạda hai, (jahán tak ki Ḳhudá ke jalál aur un ke fáide liye ho), un sabhon ke haqq men, jo is hukm ko mánte hain.

67 S. Chhaṭhá hukm kyá hai?

J. Chhaṭhá hukm yih hai: Tú ḳhún mat kar.

68 S. Chhaṭhe hukm men kyá matlúb hai?

J. Chhaṭhe hukm men apní aur auron kí ján bacháne ke liye har tarah kí munásib koshish karní matlúb hai.

69 S. Chhaṭhe hukm men kyá manạ hai?

J. Apní ján ko márná, yá apne paṛosí kí ján ko náhaqq márná, aur jo kuchh us kí taraf máil ho, chhaṭhe hukm men manạ hai.

70 S. Sátwáṉ hukm kyá hai?

J. Sátwáṉ hukm yih hai: Tú ziná mat kar.

71 S. Sátweṉ hukm meṉ kyá matlúb hai?

J. Sátweṉ hukm meṉ yih matlúb hai, yạne, dil, kalám aur chál se apní aur apne paṛosí kí ịffat kí hifázat karná.

72 S. Sátweṉ hukm meṉ kyá manạ hai?

J. Sátweṉ hukm meṉ har tarah kí beịffatí, ḳhiyál, kalám aur kám meṉ, manạ hai.

73 S. Áṭhwáṉ hukm kyá hai?

J. Áṭhwáṉ hukm yih hai: Tú chorí mat kar.

74 S. Áṭhweṉ hukm meṉ kyá matlúb hai?

J. Áṭhweṉ hukm meṉ yih matlúb hai, yạne, haqq ke sáth apní aur auroṉ

kí bihbúdí aur asbáb ká paidá karná aur baṛháná.

75 S. Áṭhwen̲ hukm men̲ kyá manạ hai?

J. Áṭhwen̲ hukm men̲ jo kuchh ki hamárí, yá hamáre paṛosí kí bihbúdí aur asbáb men̲ náhaqq muḳhil ho, so manạ hai.

76 S. Nawán̲ hukm kyá hai?

J. Nawán̲ hukm yih hai: Tú apne paṛosí par jhúṭhí gawáhí mát de.

77 S. Nawen̲ hukm men̲ kyá matlúb hai?

J. Nawen̲ hukm men̲ yih matlúb hai, ki ham apní aur apne paṛosí kí nek-námí ko sambhálen̲, aur sab ádmíon̲ ke darmiyán sachái kí muháfazat karen̲, ḳháss karke gawáhí dene men̲.

78 S. Nawen̲ hukm men kyá manạ hai?

J. Jo kuchh ki sachái ke ḳhiláf, yá apní yá apne paṛosí kí neknámí ká ziyán̲-kár hai, so nawen̲ hukm men̲ manạ hai.

79 S. Daswán̲ hukm kyá hai?

J. Daswán̲ hukm yih hai: Tú apne paṛosí ke ghar ká lálach mat kar; tú apne paṛosí kí jorú, aur us ke gulám, aur us kí launḍí, aur us ke bail, aur us ke gadhe, aur kisí chíz ká jo tere paṛosí kí hai, lálach mat kar.

80 S. Daswen̲ hukm men̲ kyá matlúb hai?

J. Daswen̲ hukm men̲ kámil qanáạt apne hál par, aur apne paṛosí kí, aur us ke mál asbáb kí bábat púrí ḳhair-ḳhwáhí, matlúb hai.

81 S. Daswen̲ hukm men̲ kyá manạ hai?

J. Daswen̲ hukm men̲ sárí náḳhur-sandí apne hál se, rashk aur gamgíní

apne paṛosí kí bhaláí par, aur dil kí sárí harakaten̲ aur kashishen̲ us kí kisí chíz kí taraf manạ hain̲.

82 S. Kyá koí insán Ḳhudá ke hukmon̲ kí kámil muháfazat kar saktá hai?

J. Bargashtagí ke waqt se koí mahz insán is zindagí men̲ Ḳhudá ke hukmon̲ kí kámil muháfazat nahín̲ kaṛ saktá hai; balki har roz ḳhiyál, kalám aur kám men̲ unhen̲ ṭáltá játá hai.

83 S. Kyá sharạ ke sáre ụdúl badí men̲ barábar hain̲?

J. Bạze gunáh bi-záti-hi, aur basabab kaí saqálaton̲ ke, Ḳhudá kí nazar men̲ auron̲ se bad hain̲.

84 S. Har ek gunáh kí wájib mukáfát kyá hai?

J. Ḳhudá ká gazab aur lạnat, dunyá aur áqibat men̲, har ek gunáh kí wájib mukáfát hai.

85 S. Us ke gazab aur lanat se bachne ke liye, jo hamáre gunáhon kí wájib sazá hai, Khudá ham se kyá talab kartá hai?

J. Us ke gazab aur lanat se bachne ke liye, jo hamáre gunáhon kí wájib sazá hai, Khudá ham se yih talab karta hai, yane, Ísá Masíh par ímán láná, tauba i hayát-rasán karná, aur un sab záhirí wasílon ká nit istimál karná, jin se Masíh ham ko apní fidá ke fáide pahunchátá hai.

86 S. Ísá Masíh par ímán láná kyá hai?

J. Ísá Masíh par ímán láná ek nimat i salámat-bakhsh hai, jis se ham use qabúl karke naját ke liye faqat usí par, jaisá ki wuh Injíl men hamáre liye pesh kiyá gayá hai, takiya karte hain.

87 S. Tauba i hayát-rasán kyá hai?

J. Tauba i hayát-rasán ek nịmat i salámat-baḳhsh hai, jis se gunahgár apne gunáh se haqíqatan qáil hoke, aur Ḳhudá kí rahmat Masíh men dekhke, udásí aur nafrat ke sáth apne gunáh ko chhoṛ Ḳhudá kí taraf rujụ́ látá, aur naí itáạt ká púrá iráda o saị́ kartá hai.

88 S. Wuh záhirí aur ạ́dí wasílát, jin se Masíh ham ko apní fidá ke fáide pahunchátá hai, kyá hain?

J. Wuh záhirí aur ạ́dí wasílát, jin se Masíh ham ko apní fidá ke fáide pahunchátá hai, us ke zawábit hain, ḳháss karke us ká kalám, ụhúd i baiạt aur duạ́; jo sab ke sab barguzídon kí naját ke liye muassir kie játe hain.

89 S. Kalám kis tarah naját ke liye muassir kiyá játá hai?

J. Rúh-Ulláh kalám ká mutálaạ karná aur ḳháss karke us kí manádí, gunah-

gáron ko qáil karne aur phiráne ká, aur unhen pákízagí aur khátir-jamaí men, ímán se, naját ke liye tamír karne ká wasíla i muassir kar detá hai.

90 S. Kalám ko kis tarah se mutálaa karná aur sunná cháhiye, táki wuh naját ke liye muassir ho?

J. Táki kalám naját ke liye muassir ho, cháhiye ki ham use jidd o jihd se, aur taiyárí aur duá ke sáth sunen, ulfat aur ímán se qabúl karke apne dil men hifz karen, aur chál chalan men us par amal karen.

91 S. Uhúd i baiat kis tarah naját ke liye muassir hote hain?

J. Uhúd i baiat na apní, na apne sarbaráhkár kí kisí qúwat se, magar sirf Masíh kí barakat aur us kí Rúh kí tásír se, un men, jo ímán ke sáth unhen lete hain, naját ke liye muassir hote hain.

92 S. Ạhd i baiạt kyá hai?

J. Ạhd i baiạt ek muqaddas zábita hai, jo Masíh ne muqarrar kiyá, jis men̲ mahsús nishánon̲ ke wasíle se Masíh aur nae ạhd kí nịmaten̲ ímándáron̲ par záhir hotín̲, aur makhtúm aur muassir bhí kí játí hain̲.

93 S. Naí Wasíyat ke ụhúd i baiạt kyá hain̲.

J. Naí Wasíyat ke ụhúd i baiạt Baptismá aur Ạshá i Rabbání hain̲.

94 S. Baptismá kyá hai?

J. Baptismá ek ạhd i baiạt hai, jis men̲ Báp, Beṭe, aur Rúh-ul-Quds ke nám par pání se naháná, hamáre Masíh men̲ paiwand hone ká, ạhd i fazl kí nịmaton̲ men̲ sharík hone ká, aur hamáre qaul ká, ki ham Ḳhudáwand ke honge, nishán aur muhr hai.

95 S. Baptismá kin ko dená wájib hai?

J. Un ko, jo záhirí kalísyá se báhar hain̲, baptismá dená na cháhiye jab tak ki wuh Masíh par ímán láne, aur us kí itáạt karne ká qaul o qarár na karen̲; lekin jo záhirí kalísyá men̲ shámil hain̲, un ḳe laṛkon̲ ko baptismá dená wájib hai.

96 S. Ạshá i Rabbání kyá hai?

J. Ạshá i Rabbání ek ạhd i baiạt hai, jis men̲, Masíh ke hukm ke mutábiq roṭí aur angúrí sharáb ke dene aur lene se, us kí maut záhir kí játí hai; aur wuh, jo us ke láiq lenewále hain̲, jismání o nafsání taur par nahín̲, balki ímán ke wasíle se apní rúhání parwarish aur fazl kí baṛhtí ke liye, us ke badan aur lahú, aur us kí sárí nịmaton̲ men̲ sharík hote hain̲.

97 S. Ạshá i Rabbání ko láiq taur par lene ke liye kyá darkár hai?

J. Un ko, jo Ạshá i Rabbání men̲

láiq taur par sharík hone cháhte hain, yih darkár hai, ki apní wáqifíyat kí bábat, jis se Ḳhudáwand ke badan ko pahchánen; apne ímán kí bábat, jis se us men gizá páen; aur apní tauba, mahabat aur naí itáạt kí bábat, apne taín jánchen; tá na ho, ki wuh náhaqq sharík hoke apne ilzám ko kháen aur píen.

98 S. Duạ́ kyá hai?

J. Duạ́ yih hai, yạne, Ḳhudá ke áge apní árzúán, un chízon ke liye, jo us kí marzí ke muwáfiq hon, Masíh ke nám se guzránná, sáth apne gunáhon ke iqrár ke, aur us kí rahmaton ke liye shukrguzárí ke.

99 S. Duạ́ karne men hamárí hidáyat ke liye Ḳhudá ne kaun sá qánún diyá hai?

J. Duạ́ karne men hamárí hidáyat ke liye Ḳhudá ká sárá kalám fáidamand

hai; lekin jo duạ́ ká namúna Masíh ne apne shágirdon̲ ko sikhláyá, jise aksar 'Duạ́ i Rabbání' kahte hain̲, so hidáyat ke liye qánún i ḳháss hai.

100 S. Díbája Duạ́ i Rabbání ká hamen̲ kyá sikhlátá hai?

J. Díbája Duạ́ i Rabbání ká (jo yih hai, "Ai hamáre Báp, jo ásmán par hai"), hamen̲ sikhlátá hai, ki ham kamál tạzím o tawakkul ke sáth, jaise laṛke apne báp ke pás áte hain̲, Ḳhudá ke pás, jo hamárí madad karne par qádir o mustạidd hai, áen̲; aur auron̲ ke wáste aur un ke sáth bhí duạ́ mángen̲.

101 S. Pahlí darḳhwást men̲ ham kyá mángte hain̲?

J. Pahlí darḳhwást men̲ (jo yih hai, "Tere nám kí taqdís ho"), ham mángte hain̲, ki Ḳhudá un sab báton̲ men̲, jin se wuh apná zuhúr kartá hai, hamen̲ aur

auron̲ ko us ká ijlál karne kí qúwat baḳhshe, aur apne jalál ke liye sab chízon̲ ká intizám kare.

102 S. Dúsrí darḳhwást men̲ ham kyá mángte hain̲?

J. Dúsrí darḳhwást men̲ (jo yih hai, "Terí bádsháhat áe"), ham mángte hain̲, ki Shaitán kí bádsháhat nest o nábúd kí jáe, aur bádsháhat i fazl baṛháí jáe, aur ham aur aur log us men̲ daḳhl páke mahfúz rahen̲; aur jalál kí bádsháhat jald áe.

103 S. Tísrí darḳhwást men̲ ham kyá mángte hain̲?

J. Tísrí darḳhwást men̲ (jo yih hai, "Terí marzí, jaisí ásmán par hai, waisí zamín par bhí bar áe"), ham mángte hain̲, ki Ḳhudá hamen̲ apne fazl se sab báton̲ men̲ apní marzí ke jánne, mánne aur taslím karne kí, jaise firishte ásmán

par karte haiṉ, qúwat aur ḳhwáhish baḳhshe.

104 S. Chauthí darḳhwást meṉ ham kyá mángte haiṉ?

J. Chauthí darḳhwást meṉ (jo yih hai, "Hamáre rozíne kí roṭí áj ham ko de"), ham mángte haiṉ, ki Ḳhudá kí baḳhshish se ham is zindagí kí niṃatoṉ ká káfí hissa páeṉ, aur un ke sáth us kí barakat hásil kareṉ.

105 S. Pánchwíṉ darḳhwást meṉ ham kyá mángte haiṉ?

J. Pánchwíṉ darḳhwást meṉ (jo yih hai, "Aur hamárí taqsíroṉ ko muạ́f kar, jis tarah ḳi ham apne taqsírwároṉ ko muạ́f karte haiṉ"), ham mángte haiṉ, ki Ḳhudá Masíh kí ḳhátir hamáre sáre gu-náhoṉ ko muft meṉ muạ́f kare; jis ạrz meṉ ham is bát se kuchh sahárá páte

haiṉ, ki us ke fazl se ham auroṉ ko dil se muạ́f kar sakte haiṉ.

106 S. Chhaṭhwíṉ darḳhwást meṉ ham kyá mángte haiṉ?

J. Chhaṭhwíṉ darḳhwást meṉ (jo yih hai, "Aur hameṉ imtihán meṉ na ḍál, balki sharr se bachá"), ham mángte haiṉ, ki Ḳhudá hameṉ gunáh ke imtihán meṉ paṛne se mahfúz rakhe; yá imtihán meṉ jab paṛeṉ, tab hameṉ sambhále, aur rihái bakhshe.

107 S. Ḳhátima Duạ́ i Rabbání ká hameṉ kyá sikhlátá hai?

J. Ḳhátima Duạ́ i Rabbání ká (jo yih hai, "Kyúṉki bádsháhat, aur qudrat, aur jalál tá abad tere hí haiṉ.—Ámín"), hameṉ yih sikhlátá hai, ki duạ́ mángne meṉ ham sirf Ḳhudá hí se dilása páeṉ; aur apní duạ́oṉ meṉ bádsháhat, qudrat

aur jalál usí ko mahsúb karke us kí ṭaríf karen̲; aur apní duạon̲ ke qabúl kie jáne kí árzú aur ummed ke subút men̲ ham kahte hain̲, Ámín.

